

Številka: 51104-19/2019/3

Datum: 19. 9. 2019

ČETRTO PERIODIČNO POROČILO REPUBLIKE SLOVENIJE GLEDE KONVENCIJE PROTI MUČENJU IN DRUGIM KRUTIM, NEČLOVEŠKIM ALI PONIŽEVALNIM KAZNIM ALI RAVNANJU

Kazalo vsebine	stran
I. UVOD	1
II. NOVE INFORMACIJE NA PODLAGI IZVAJANJA	2
1. in 4. člen	2
2. člen	4
3. člen	17
5. in 7. člen	25
10. člen	26
11. člen	32
12. in 13. člen	33
14. člen	39
16. člen	42
Druga vprašanja	52
Splošni podatki o drugih ukrepih in razvoju v zvezi z izvajanjem konvencije v državi članici	53

I. UVOD

1. Na podlagi določbe prvega odstavka 19. člena Konvencije proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju Republika Slovenija kot članica Konvencije proti mučenju posreduje svoje četrto poročilo o uresničevanju Konvencije proti mučenju. Slovenska vlada je Odboru proti mučenju posredovala uvodno poročilo leta 1999 (dopolnilo k

uvodnemu poročilu maja leta 2000), drugo periodično poročilo leta 2001 in tretje leta 2009. Slednjega je Odbor proti mučenju obravnaval 10. in 11. maja 2011.

2. Odbor proti mučenju je na 46. zasedanju 3. junija 2011 sprejel sklepne ugotovitve glede Slovenije. Četrto periodično poročilo je bilo pričakovano do 3. junija 2015. Pričujoče periodično poročilo zajema obdobje od konca obravnave prejšnjega periodičnega poročila, to je 11. maja 2011 do 31. avgusta 2018.

3. Odbor proti mučenju je na svojem osemintridesetem zasedanju (A/62/44, 23. in 24. odst.) določil nov neobvezni postopek, ki je sestavljen iz priprave in sprejetja seznama vprašanj, ki naj se pošljejo državam pogodbenicam pred predložitvijo njihovih periodičnih poročil. Odgovori države pogodbenice na vprašanja s tega seznama predstavljajo njeno periodično poročilo v skladu z 19. členom konvencije. Ta dokument bo vseboval posebne podatke o izvajanju 1.–16. člena konvencije, vključno v zvezi s prejšnjimi priporočili odbora.

4. Pri oblikovanju poročila so sodelovali: Ministrstvo za pravosodje, Ministrstvo za zunanje zadeve, Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Urad Vlade RS za narodnosti, Varuh človekovih pravic RS, Urad Vlade RS za oskrbo in integracijo migrantov, Vrhovno sodišče RS in Vrhovno državno tožilstvo RS. Njihova poročila so povzeta v tem poročilu. Gradivo je bilo objavljeno na spletni strani Ministrstva za pravosodje z rokom enega meseca za komentarje ter tudi neposredno poslano v obravnavo nevladnim organizacijam. Komentarjev ni bilo. Poročilo je potrdila Medresorska komisija za človekove pravice, ki je usklajevalno telo Republike Slovenije za poročanje po ratificiranih mednarodnih konvencijah za varstvo človekovih pravic. Medresorska komisija koordinira poročanje po ratificiranih mednarodnih instrumentih varstva človekovih pravic in svoboščin, poročanje na podlagi drugih mehanizmov ter spremlja izvajanje sprejetih obveznosti s področja človekovih pravic. Poleg predstavnikov ministrstev in vladnih služb imajo člane v Medresorski komisiji za človekove pravice tudi predstavniki civilne družbe in akademske sfere.

II. NOVE INFORMACIJE NA PODLAGI IZVAJANJA

1. in 4. člen

1. Z vidika prejšnjih sklepnih ugotovitev odbora (7. odst.) prosimo, da zagotovite podatke o ukrepih, ki so bili sprejeti za odpravo zastaralnega roka za kaznivo dejanje mučenja in za zagotovitev, da se tako kaznivo dejanje kaznuje z ustrezno kaznijo, pri kateri se upošteva njegovo hudo naravo, kakor določa drugi odstavek 4. člena konvencije.

Dodatno k informaciji o spremembi Kazenskega zakonika (KZ-1)¹ v 144. odstavku Predstavitvenega dokumenta RS (v OZN pod oznako HRI/CORE/SVN/2014) poročamo, da je bilo kaznivo dejanje mučenja prenešeno iz poglavja kaznivih dejanj zoper uradno dolžnost in javna pooblastila v primernejše poglavje z vidika varovanja vrednot človeške integritete in

---

¹ Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo, 6/16 – popr., 54/15, 38/16 in 27/17

dostojanstva – namreč v hierarhično pomembnejše poglavje o kaznivih dejanjih zoper človekove pravice in temeljne svoboščine. Dejanje v temeljni obliki lahko izvrši vsakdo. S tem se upošteva sodoben doktrinarni pristop, ki kršitve človekovih pravic, storjene z dejanji mučenja, ne omejuje glede na status storilca. Drugi osebi, ki deluje z uradnim statusom, pa se dodaja še oseba, ki nastopa s takim pooblastilom, s čimer je po eni strani kaznivost tovrstnega delovanja zapisana bolj jasno, hkrati pa se je skupina možnih storilcev nedvoumno razširila tudi na osebe, ki imajo uradna pooblastila.

Novi 135.a člen KZ-1, ki določa kaznivost mučenja in drugih okrutnih dejanj, se tako glasi:

»Mučenje

135.a člen

(1) Kdor komu namenoma povzroči hudo bolečino ali trpljenje, bodisi telesno ali duševno, da si od njega ali tretje osebe pridobi informacijo oziroma priznanje, da ga kaznuje za dejanje, ki ga je storil on ali tretja oseba ali je za to dejanje osumljen on ali tretja oseba ali je za to dejanje osumljen on ali tretja oseba, da bi ga ustrahoval ali nanj izvajal pritisk ali da bi ustrahoval tretjo osebo ali nanjo izvajal pritisk ali iz katerega drugega razloga, ki temelji na kateri koli obliki kršitve enakopravnosti, se kaznuje z zaporom od enega do desetih let.

(2) Če bolečino ali trpljenje iz prvega odstavka tega člena povzroči ali prizadene uradna oseba ali kdo drug, ki nastopa z uradnim statusom ali pooblastilom ali na pobudo take osebe ali z njeno izrecno ali tiho privolitvijo, se kaznuje z zaporom od treh do dvanajstih let.«

Glede zastaralnega roka se Odbor obvešča, da po oceni Republike Slovenije to ni obveznost, ki bi izhajala iz Konvencije, je bil pa o tem opravljen premislek. Konvencija zahteve o zastaralnem roku izrecno ne določa, iz »*Travaux préparatoires*« v zvezi s samo Konvencijo pa izhaja, da je bil podan določen predlog, da naj se namreč določi čim daljši zastaralni rok za kazniva dejanja mučenja in drugih okrutnih dejanj, vendar pa ni bil sprejet (takratni predlog za VIII. člen)².

Za kaznivo dejanje mučenja po 135.a členu KZ-1 veljajo splošna pravila o zastaranju kazenskega pregona oziroma o zastaranju izvršitve kazni, ki jih določa KZ-1 v 90. oziroma 92. členu, po katerem kazenski pregon oziroma izvršitev kazni za omenjeno kaznivo dejanje ni več dovoljen(a), če je od storitve kaznivega dejanja oziroma obsodbe poteklo dvajset oziroma trideset let v primeru, če kaznivo dejanje stori uradna oseba. V primeru, ko je mučenje storjeno v okviru kaznivega dejanja hudodelstva zoper človečnost po 101. členu KZ-1 ali v okviru vojnega hudodelstva po 102. členu, takšno dejanje ne zastara. Pri tem velja omeniti, da so se v

---

² Glejte: »*The United Nations Convention Against Torture : A Commentary*«, Nowak, Manfred, McArthur, Elizabeth, Oxford University Press, Oxford, 2008, str. 231.

KZ-1, ki je začel veljati dne 1.11.2008, roki za zastaranje praktično podvojili.³ S tega vidika se ocenjuje, da se je z zadnjimi spremembami zastaranje za ta primer odložilo do zgornje meje, ki jo še z vidika temeljnega ustavnega načela sorazmernosti (2. člen in tretji odstavek 15. člena Ustave Republike Slovenije) dopušča ustavna ureditev RS.⁴ Nenazadnje je treba upoštevati, da je v slovenskem pravnem redu institut zastaranja sistemsko urejen glede na višino zagrožene kazni, torej zlasti glede na težo ali naravo posameznega kaznivega dejanja (in posredno glede na varovano kazenskoopravno dobrino), zaradi česar so možne le sistemske spremembe ureditve zastaranja, ki celotno ureditev potisnejo k enemu ali drugemu robu. Te sistemske spremembe pa so bile po oceni RS ustrezno uveljavljene z novim KZ-1.

2. člen⁵

2. Ob upoštevanju predhodnih sklepnih ugotovitev odbora (8. odst.) prosimo, da predložite podatke o zakonodajnih in drugih ukrepih, sprejetih za jamčenje audio- in video-snemanja vseh zaslišanj pridržanih oseb po vsej državi kot nadaljnje sredstvo za preprečevanje mučenja in grdega ravnanja.

Zakon o kazenskem postopku (ZKP)⁶ predvideva možnost, ne pa obveznost, za snemanje zaslišanj osumljenцев. Tako 84. člen ZKP določa, da lahko preiskovalni sodnik odredi, da se preiskovalna dejanja, vključno torej z zaslišanjem osumljenega, posnamejo z ustreznimi tehničnimi sredstvi za zvočno ali zvočno-slikovno snemanje. O tem mora poprej obvestiti zaslišanca.

Tudi, ko je osumljenec zaslišan s strani policije, ZKP predvideva možnost, da se zaslišanje po predhodnem obvestilu osumljenca lahko posname z napravo za zvočno in slikovno snemanje (šesti odstavek 148. in drugi odstavek 148.a člena ZKP). Gre za rešitev, ki je bila v pravni red Slovenije uvedena z novelo ZKP-E⁷. Šlo je torej za možnost snemanja zaslišanja osumljenca, ki pa sama po sebi ni zagotavljala, da se sodba sodišča lahko opre na tako pridobljeno izjavo.

---

³ Pregon za kaznivo dejanje s takšno zagroženo zaporno kaznijo, kot jo ima sedaj kaznivo dejanje mučenja, bi po prejšnjem Kazenskem zakoniku npr. zastaral v desetih oziroma petnajstih letih.

⁴ Npr. odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. Up-762/03 z dne 7. 4. 2005, Uradni list RS, št. 46/2005 in OdlUS XIV, 39: »To pa je v nasprotju z namenom instituta zastaranja, ki je prav v tem, da se po preteku določenega časa vzpostavi pravni mir in odpravi negotovost glede možnosti posegov v pravice posameznikov, in zato v neskladju s pravico do poštenega sojenja kot enim od vidikov pravice do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave.« Ustavno sodišče Republike Slovenije je prav tako npr. razveljavilo Zakon o kazenskem postopku kot neustaven, ker ni ustrezno "omejeval" možnosti pregona posameznika po razveljavitvi pravnomočne obsodbe z izrednim pravnim sredstvom (izpostavilo je torej enega od vidikov časovne omejitve možnosti kazenskoopravnih posegov v pravice posameznika); tudi odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-25/07, z dne 11. 9. 2008, Uradni list RS, št. 89/2008 in OdlUS XVII, 48.

⁵ »Problematika, obravnavana v 2. členu, lahko vključuje tudi druge člene konvencije, vključno s 16. členom. Tretji odstavek Splošnih opomb št. 2 navaja: "Obveznost preprečevanja mučenja iz 2. člena je obsežna. Obveznosti preprečevanja mučenja in drugega krutega, nečloveškega ali poniževalnega kaznovanja ali ravnanja (v nadaljevanju: »grdega ravnanja«) po prvem odstavku 16. člena so nedeljive, soodvisne in medsebojno povezane. Obveznost preprečevanja grdega ravnanja se v praksi prekriva in je v veliki meri skladna z obveznostjo preprečevanja mučenja. (...) V praksi je prag med opredelitvijo grdega ravnanja in mučenja pogosto nejasen." Glej nadalje V. poglavje istih Splošnih opomb.«

⁶ Uradni list RS, št. 32/12 – UPB, 47/13, 87/14, 8/16 – odl. US, 64/16 – odl. US in 65/16 – odl. US in 66/17 – ORZKP153,154

⁷ Uradni list RS, št. 56/03.

ZKP je torej predvideval, da lahko sodišče opre svojo sodbo na zaslišanje osumljenca le, če je slednji dobil ustrezen pravni pouk, če je bil pravni pouk (skupaj z izjavo osumljenca glede zagovornika) zabeležen v zapisniku, če pri zaslišanju ni prišlo do zlorab in če je imel osumljenec pri zaslišanju zagovornika.

Na podlagi ZKP mora biti pri vsakem policijskem zaslišanju prisoten odvetnik (ali pa zaslišanje ni veljaven dokaz pred sodiščem), kar zagotavlja dodatno varovalko pred neprimernim ali nezakinitim ravnanjem do osebe v policijskem postopku. Glede na navedeno se RS strinja, da uporaba snemalnih naprav pri zaslišanjih predstavlja dodatni varovalni ukrep pred grdim, okrutnim ali nezakinitim ravnanjem med policijskim zaslišanjem, zaradi česar so bili policisti z usmeritvami pozvani, da naj v čim večji meri uporabljajo elektronsko opremo za snemanje med policijskim zaslišanjem.

V začetku leta 2012 je policija pripravila nov Priročnik za policijsko zaslišanje, v katerem je, podobno, kot je to urejeno v priročniku za izvajanje policijskih pridržanj, posebna pozornost namenjena varstvu človekovih pravic v postopku, v priročniku pa so tudi posebej navedeni primeri, ko je uporaba tehničnih sredstev za zvočno ali zvočno-slikovno snemanje razgovora oziroma zaslišanja z osumljencem priporočljiva.

3. Ob upoštevanju predhodnih sklepnih ugotovitev odbora (11. odst.) vas prosimo, da zagotovite:

(a) podatke o kakršnih koli ukrepih, sprejetih za nadaljnjo krepitev strukture urada varuha človekovih pravic in razširitev njegova pooblastila, da samostojno preiskuje domnevno mučenje in grdo ravnanje

Uvodoma bi spomnili na relevantne informacije v 145. odstavku Predstavitvenega dokumenta. Varuh človekovih pravic RS v funkciji Državnega preventivnega mehanizma (v nadaljevanju DPM) obiskuje vse kraje odvzema prostosti v RS in tako preverja ravnanje z osebami, ki jim je bila odvzeta prostost, da bi se okrepilo njihovo varstvo pred mučenjem in drugimi oblikami okrutnega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja. Ob upoštevanju pravnih norm DPM pristojnim organom daje priporočila, da bi izboljšali razmere in ravnanje z osebami ter preprečili mučenje in druge oblike okrutnega, nečloveškega, poniževalnega ravnanja ali kaznovanja. Objavlja tudi redna letna poročila, ki so dostopna na njegovi spletni strani.⁸ Vlada RS pa pripravlja tudi odzivna poročila, ki so objavljena na spletni strani Ministrstva za pravosodje in skupaj s poročilom obravnavana v Državnem zboru RS.

V letu 2015 sta se tako popolnoma razdelili obe Varuhovi dejavnosti – preventivna, ki jo sestavljajo naloge DPM, in reaktivna, pri kateri gre za obravnavanje prejetih individualnih pobud. S takšno razdelitvijo je Varuh nadaljeval tudi v letih 2016 in 2017, saj ugotavlja, da je bila odločitev za takšno razdelitev dejavnosti pravilna. Izvajanje nalog in pooblastil DPM je zdaj mnogo bolj organizirana in učinkovita. To se odraža tudi v številu opravljenih obiskov različnih lokacij (v letu 2014 je bilo opravljenih 39 obiskov v vlogi DPM, v letu 2015 67 obiskov, v letih 2016 in 2017 pa že 80 obiskov). Povečalo se je tudi število sodelujočih, na

---

⁸ <http://www.varuh-rs.si/publikacije-gradiva-izjave/porocila-varuha-v-vlogi-dpm/>.

javnem razpisu izbranih, nevladnih organizacij (NVO), ki sodelujejo z Varuhom pri izvajanju nalog in pooblastil DPM.

Dodatne informacije glede novejših sprememb, ki krepijo strukturo urada Varuha človekovih pravic, z namenom pridobitve statusa A po t. i. Pariških načelih o statusu državnih institucij za človekove pravice iz leta 1993 so podane v točki b.

V zvezi z vprašanjem pooblastil Varuha, da samostojno preiskuje domnevno mučenje in grdo ravnanje je bistven 213.b člen ZKP, ki v tretjem odstavku določa, da Varuh oziroma njegov namestnik lahko pripornika obiskuje in si z njim dopisuje brez predhodnega obveščanja in nadzorstva preiskovalnega sodnika ali nadzorstva nekoga, ki ga ta določi. Pisanj, ki jih pripornik pošilja Varuhu, ni dopustno pregledovati.

Poleg tega ima oseba, ki jo pridržijo policija, pravico do komunikacije z Varuhom, in sicer tako, da policija ne nadzira vsebine komunikacije (70. člen Zakona o nalogah in pooblastilih policije⁹).

V zvezi z izvajanjem nadzora nad obsojenci v zavodih za prestajanje zaporne kazni Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij¹⁰ določa v tretjem odstavku 212. člena, da je potrebno nadzorstvo glede zakonitega ravnanja z obsojenci omogočiti tudi varuhu človekovih pravic v skladu z Zakonom o varuhu človekovih pravic.

V praksi Varuh ne poroča, da bi bil pri samostojnem preiskovanju domnevnih primerov mučenja ali grdega ravnanja kakorkoli omejen.

(b) podrobne podatke o človeških, materialnih in finančnih virih, ki so na voljo varuhu človekovih pravic, in ali je to v skladu z načeli, ki se nanašajo na status nacionalnih institucij za spodbujanje in zaščito človekovih pravic (pariška načela).

Glede novejših sprememb, ki krepijo strukturo Varuha, pa RS želi izpostaviti naslednje. V Državnemu zboru RS je bila dne 20. 9. 2017 sprejeta novela Zakona o varuhu človekovih pravic (ZvarCP-B),¹¹ ki znatno krepi položaj Varuha človekovih pravic. Eden izmed ciljev, ki ga zasleduje omenjena novela, je, da se Varuhu omogoči pridobitev statusa A po t.i. Pariških načelih o statusu državnih institucij za človekove pravice iz leta 1993, kar bo zagotovilo visoko stopnjo pospeševanja in varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Navedena rešitev izhaja iz idej Ministrstva za pravosodje od leta 2007 dalje, nato sledi predlogom samega Varuha, priporočilom več držav v drugem krogu obravnave RS v okviru Univerzalnega periodičnega pregleda Sveta OZN za človekove pravice ter tudi različnim strokovnim razpravam, ki so se v zadnjih letih odvijale na več ravneh, tako znotraj državne uprave kot tudi v dialogu s civilno družbo. Navedena novela zakona je nastala na sodelovalen in enakopraven način skupaj z institucijo Varuha.

Pri Varuhu človekovih pravic je bil junija 2018 ustanovljen svetovalni organ - Svet varuha za človekove pravice. Svet bo omogočal pluralno zastopnost in krepil sodelovanje s civilno

---

⁹ Uradni list RS, št. 15/13, 23/15 – popr. in 10/17; ZNPPol.

¹⁰ ZIKS-1: Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 40/09, 9/11 – ZP-1G, 96/12 – ZPIZ-2, 109/12, 54/15 in 11/18.

¹¹ Uradni list RS, št. 54/17

družbo in stroko. Sestavljajo ga predsednica in 16 članic oz. članov. Sedem članov je predstavnikov civilne družbe, trije so predstavniki znanosti, dva pa sta predstavnika Vlade RS. Zagovornik načela enakosti, Informacijski pooblaščenec, Državni zbor RS in Državni svet RS imajo vsak po enega člana.

Poleg tega se v okviru Varuha vzpostavlja stalna notranja organizacijska enota, to je Center za človekove pravice, ki bo prav tako delovala po načelu strokovne avtonomije. Omenjeni center bo imel razmeroma široke pristojnosti: promocija, informiranje, izobraževanje, usposabljanje, priprava analiz in poročil s posameznih področij varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin; organiziranje posvetovanj glede uresničevanja in varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter sodelovanje s civilno družbo in zagovorniki človekovih pravic; dajanje splošnih informacij o vrstah in oblikah pritožb na mednarodne organe zaradi kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin; mednarodno sodelovanje na evropski in mednarodni ravni v mednarodnih organizacijah in združenjih, ki delujejo na področju spodbujanja, uresničevanja in razvoja človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

Oba nova organa v okviru institucije Varuha sta nov pomemben prispevek k že obstoječemu kontrolnemu mehanizmu institucije Varuha – Svet kot nov dialoški in razvojni organ ter Center kot nov organ ozaveščanja ljudi ter institucij o pravicah in svoboščinah ter izobraževanj o teh temah.

Z že omenjeno novelo ZVarCP-B dobiva torej Varuh dodatne sistemske naloge, kar se odraža tudi v finančnih posledicah.

Dodatna finančna sredstva so določena najprej za izvajanje nalog, ki izhajajo iz ustanovitve Sveta za človekove pravice in Centra za človekove pravice, predvidenih je sedem dodatnih zaposlitev do leta 2020. Upoštevajoč navedeno je v Proračunu RS za leto 2018 za izvajanje nalog, ki izhajajo iz novele ZVarCP-B, namenjeno za Varuha dodano finančnih sredstev v višini 265.575,00 EUR, v Proračunu za leto 2019 pa dodatna finančna sredstva v višini 523.598,00 EUR).

ZVarCP v drugem odstavku 5. člena določa, da sredstva za delo Varuha določi Državni zbor v državnem proračunu na predlog Varuha. Za leto 2017 je določil sredstva v višini 2,151.791 EUR.

FINANCE VARUH 2014-2017 (porabljena sredstva)				
	Porabljena sredstva v EUR 2014	Porabljena sredstva v EUR 2015	Porabljena sredstva v EUR 2016	Porabljena sredstva v EUR 2017
Varuh človekovih pravic RS	1,851.108	1,961.205	2,042.767	2,151.491
PODPROGRAMI				
Varovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin	1,645.402	1,745.427	1,804.898	1,866.898

Plače	1,263.396	1,311.202	1,352.089	1,433.292
Materialni stroški	355.326	384.042	398.138	407.325
Investicije	26.680	50.182	54.671	46.280
Izvajanje nalog in pooblastil DPM	114.722	125.557	130.095	158.972
Plače	100.105	106.388	113.030	115.099
Sodelovanje z nevladnimi organizacijami	4.367	11.666	11.435	9.716
Sodelovanje zdravnikov ekspertov	5.580	5.105	1.720	3.592
Potni stroški	690	1.799	2.686	1.012
Ostali materialni stroški*	3.980	599	1.224	29.553
Projekt Zagovornik - Glas otroka	77.027	90.221	107.774	105.621
Plače	1.448	17.899	18.290	22.767
Materialni stroški	75.579	73.322	89.484	82.854
Namenska sredstva	13.957	0	0	0
Sredstva odškodnin	9.322	0	0	0
Sredstva od prodaje državnega premoženja	4.635	0	0	0

*V letu 2017 so v ostale materialne stroške DPM vključene najemnine poslovnih prostorov.

Zaposleni pri Varuhu

Na dan 31.12.2017 je bilo pri Varuhu zaposlenih 40 oseb, od tega 6 funkcionarjev: varuhinja, 4 namestniki in generalna sekretarka, 26 uradnikov, 8 strokovno-tehničnih javnih uslužbencev. Med zaposlenimi sta 2 doktorici znanosti in 3 magistri znanosti, 29 zaposlenih ima univerzitetno izobrazbo, 8 zaposlenih ima visoko strokovno izobrazbo, med njimi 2 specializacijo. 1 zaposleni ima višješolsko izobrazbo in 2 srednješolsko izobrazbo.

4. Odbor se sklicuje na svoje prejšnje sklepne ugotovitve (16. odst.) in nedavne prijave incidentov spolnega trgovanja in prisilnega dela v primerih žrtev v državi in oseb, ki so v tranzitu čez Slovenijo v zahodno Evropo, kjer so izpostavljene enakim oblikam izkoriščanja. V zvezi s tem prosimo, da navedete, kako je država pogodbenica okrepila svoja prizadevanja za boj proti trgovini z ljudmi, zlasti z ženskami in otroki, ter za preganjanje storilcev.

Aktivnosti na področju boja zoper trgovino z ljudmi se kontinuirano pripravljajo in izvajajo na podlagi dvoletnih akcijskih načrtov, ki jih vsakokratno potrdi Vlada RS in so temelj delovanja tako na področju preprečevanja trgovanja, pregona kaznivih dejanj ter pomoči žrtvam trgovine z ljudmi.

Na preventivnem področju je ozaveščanje otrok in mladostnikov že utečena praksa, tako da vsako leto potekajo projekti ozaveščanja mladostnikov na osnovnih in srednjih šolah o trgovini z ljudmi, ki jih sofinancira slovenska vlada in izvajajo nevladne in humanitarne organizacije. V letu 2018 je bila s pomočjo dodatnih finančnih sredstev Urada RS za narodnosti približno tretjina delavnic v okviru projektov ozaveščanja mladostnikov izvedena v okoljih, kjer živijo tudi pripadniki romske skupnosti, pri čemer je bila dodana tema o ozaveščanju o prisilnih in dogovorjenih porokah.

Poleg tega izvajalec krizne namestitve, v okviru pogodbe sklenjene z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, redno izvaja preventivne delavnice po slovenskih osnovnih in srednjih šolah ter pripravi in poskrbi za distribucijo informacijskega gradiva. Oboje je namenjeno informiranju in osveščanju otrok, mladih in vzgojno pedagoškega kadra ter morebitnih drugih ciljnih populacij o nevarnostih in pasteh trgovine z ljudmi.

Ena izmed oblik preventivnih ukrepov so redna izobraževanja – usposabljanja uslužbencev v državnih organih pristojnih za obravnavo problematike trgovine z ljudmi (policija, državna tožilstva, sodišča, delovne inšpekcije, finančna uprava, centri za socialno delo, konzularna in diplomatska predstavništva ipd.) V letu 2018 je bilo prvič izvedeno tudi predavanje o trgovini z ljudmi za ravnateljice in ravnatelje osnovnih in srednjih šol.

Z vidika zagotavljanja pomoči žrtvam trgovine z ljudmi, je treba izpostaviti **Priročnik o identifikaciji, pomoči in zaščiti žrtev trgovine z ljudmi**¹² (v nadaljevanju: Priročnik), ki ga je Vlada RS sprejela 5. maja 2016. Priročnik opredeljuje vlogo in naloge državnih organov ter nevladnih in humanitarnih organizacij pri obravnavanju trgovine z ljudmi ter določa ukrepe za pomoč in zaščito žrtev. Namen vključevanja nevladnih organizacij je, da žrtve seznanijo s pravicami in možnosti nujenja pomoči v RS. Pri tem pa je potrebno poudariti, da je vključitev žrtve v program oziroma prejem pomoči prostovoljna. Glede na dejstvo, da je večina primerov prepoznanih kot trgovina z ljudmi za namen spolnega izkoriščanja, je kategoriji žrtev žensk in mladostnic posvečena še dodatna pozornost. Pomemben del priročnika so indikatorji za prepoznavo žrtev trgovanja, med njimi tudi otrok. Priročnik se uporablja tudi za potrebe usposabljanj strokovne javnosti, katere delo je povezano s problematiko trgovine z ljudmi.

3. 12. 2015 je Vlada RS sprejela sklep o širitvi Medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi (MDS TZL), s katerim se je okrepila struktura delovne skupine in povečala učinkovitost njenega delovanja. Z namenom zagotavljanja večje pozornosti ukrepom, namenjenim preprečevanju trgovine z otroki, sta bili v delovno skupino dodatno imenovana dva predstavnika Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, eden s področja socialnih zadev, drugi pa s področja družine. V okviru obravnave pojava prisilnih in t. i. prezgodnjih porok mladoletnih deklet v romski skupnosti v povezavi s trgovino z ljudmi pa v MDS TZL sodelujejo tudi predstavniki Urada Vlade RS za narodnosti.

Aktivnosti v zvezi z identifikacijo potencialnih žrtev trgovine z ljudmi in nadaljnjimi postopki policija izvaja na podlagi operativnih kazalnikov iz »Priročnika o identifikaciji, pomoči in

---

¹² http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/SOJ/word/2016/Prirocnik_-_print_A4.pdf

zaščiti žrtev trgovine z ljudmi«, Frontexovega »Handbook on Risk Profiles on Trafficking in Human Beings« za mejne policiste in prevedenega priročnika »Guidelines for the first level identification of victims of trafficking in Europe« (Euro TrafGuID project).

Delo na področju boja proti trgovini z ljudmi v policiji usmerja in koordinira Uprava kriminalistične policije pri Generalni policijski upravi. Tako so v policiji med različnimi službami (kriminalistična policije, uniformirana policija) usklajeni postopki tako v zvezi identifikacijo žrtev trgovine z ljudmi kot tudi nadaljnji postopki z žrtvami in preiskave navedenega kaznivega dejanja. Preiskave policije v predkazenskih postopkih usmerja Specializirano državno tožilstvo RS.

5. Odbor je seznanjen s pridržki in ustavnimi omejitvami, ki jih ima država pogodbenica glede zbiranja ločenih statističnih podatkov (SPR (poročilo države pogodbenice), 18. odstavek). Vendar pa odbor poudarja 23. odstavek svojih splošnih opomb št. 2 (2008), v katerih priporoča, da države pogodbenice predložijo svoje ločene statistične podatke, saj to omogoča, da države pogodbenice in odbor določijo, primerjajo in sprejmejo ukrepe za odpravo diskriminatornega ravnanja, ki bi sicer lahko ostalo neopazeno in ne obravnavano. Ob upoštevanju tega in predhodnih sklepnih ugotovitev odbora (22. odst.) vas prosimo, da odbor obvestite, ali država pogodbenica zdaj zbira statistične podatke, ločene glede na kaznivo dejanje, etnično pripadnost, starost in spol, ki so pomembni za spremljanje izvajanja konvencije na državni ravni. Prosimo, da navedete natančnejše podatke, če to vključuje:

Slovenska zakonodaja je glede zbiranja podatkov na podlagi etnične pripadnosti jasna: zbiranje teh podatkov ni dovoljeno. Skladno s slovensko ustavo je zagotovljeno varstvo osebnih podatkov ter prepovedana uporaba osebnih podatkov v nasprotju z namenom njihovega zbiranja, ta pa mora biti določen z zakonom. Zbiranje, obdelovanje, namen uporabe, nadzor in varstvo tajnosti osebnih podatkov ter pravico do sodnega varstva ob njihovi zlorabi podrobneje določa Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1)¹³. Ta natančno opredeljuje, kdaj in pod katerimi pogoji je dovoljena obdelava osebnih podatkov. V primeru podatkov o etnični pripadnosti omenjeni zakon podatke o rasnem, narodnem ali narodnostnem poreklu opredeljuje kot občutljive osebne podatke (19. člen), za katere predvideva še posebej strog režim obdelave, določen z zakonom in upoštevajoč posebne pogoje (13. člen).

RS torej ne zbira statističnih podatkov glede na etnično pripadnost in spol, zbira pa jih glede na kaznivo dejanje in glede na to, ali je oseba polnoletna ali mladoletna - slednje je smiselno glede na to, da ima v veljavni ureditvi posebne postopkovne in materialnopravne določbe glede mladoletnih storilcev kaznivih dejanj. Z vidika ustavne dopustnosti lahko ocenimo, da je takšna ureditev ustrezna. Podatki o spolu se v samem kazenskem postopku posebej ne zbirajo, saj sam kazenski postopek ni posebej prilagojen enemu ali drugemu spolu (kar pa seveda ne pomeni,

---

¹³ Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo

da ranljivost konkretne osebe ni upoštevana), je pa mogoče o strukturi obsojenih posredno *ex post* sklepati glede na zasedenost zavodov za prestajanje kazni, ki so ločeni glede na spol.

Po določilih *Zakona o nalogah in pooblastilih policije* policija upravlja in vzdržuje evidence, v katerih zaradi opravljanja policijskih nalog uslužbenci policije zbirajo in obdelujejo podatke. Tako ima policija uzakonjeno tudi evidenco kaznivih dejanj. Na podlagi te evidence je mogoče pridobiti podatke tudi o spolu, tako žrtve in storilca ter o starosti le teh.

V nadaljevanju ponovno podajamo bolj podrobno obrazložitev glede tega, zakaj v slovenski ustavnopravni ureditvi ne bi bilo dopustno zbirati statističnih podatkov glede na etnično oziroma narodnostno pripadnost.¹⁴

RS ima že ustavnopravno dokaj strogo pozicijo glede izražanja narodne pripadnosti. V skladu z 61. členom Ustave RS¹⁵ se narodna pripadnost izraža svobodno. Glede na navedeni člen mora biti vsak poseg v smeri pridobivanja podatka o narodni pripadnosti razumno utemeljen, spoštovati mora svobodo človeka in biti v skladu s temeljnim ustavnim načelom sorazmernosti (2. člen v zvezi s tretjim odstavkom 15. člena Ustave) – spoštovano mora biti torej strogo načelo sorazmernosti. Tako da tovrstnega predlaganega zbiranja in obdelave osebnih podatkov (kar bi bilo treba urediti z zakonom, če bi to bilo dopustno) ni možno opravičiti s potrebami statističnega poročanja ali raziskovanja, če ni opravičen (utemeljen) že primarni namen za zbiranje podatka o narodni in etnični pripadnosti za potrebe postopka. Prav tako, če se odmisli prej navedeni primarni namen zbiranja (za potrebe postopka), bi bilo zbiranje in obdelava podatkov o pripadnosti na podlagi osebne privolitve načeloma nesmiselno, saj nikoli ne bi dovolj ljudi dalo privolitev za to, da bi vzorec dejansko bil reprezentativen in lahko kaj pomenil z vidika ocene etnične motiviranosti kaznivih dejanj ali diskriminacije v kazenskih postopkih.

RS meni, da sistemsko (pa četudi na podlagi osebne privolitve) zbiranje podatkov o narodni pripadnosti obdolžencev (ali žrtev) v okviru kazenskega postopka ni nujno in sorazmerno. Statistični ali raziskovalni namen pa ne moreta opravičiti tovrstnega zbiranja občutljivih osebnih podatkov (podatek o narodni pripadnosti) v kontekstu kazenskega postopka. Seveda pa pravni red RS ne preprečuje, da nevladne organizacije ali raziskovalne organizacije ne raziskujejo same, na podlagi arhiviranih sodnih ali tožilskih spisov, kakšna je stopnja diskriminacije ali etnične motiviranosti kaznivih dejanj v RS, kar je v praksi občasno tudi že bilo izvedeno.

Zgoraj navedena opredelitev je tudi del Odzivnega oporočila Vlade RS k Letnemu poročilu Varuha človekovih pravic za leto 2016, ki je bilo obravnavano v Državnem zboru RS.

Upoštevajoč navedeno in dejstvo, da grdo ravnanje in mučenje v RS nikakor nista sistemski problem oziroma problem, ki bi presegal posamezne incidente, zaključujemo, da zbiranje takšnih občutljivih osebnih podatkov ne bi bilo nujno potrebno.

---

¹⁴ Podobno tudi Vlada Republike Slovenije v Odzivnem poročilu na 22. redno Letno poročilo Varuha človekovih pravic za leto 2016 <http://www.varuh-rs.si/publikacije-gradiva-izjave/letna-porocila-priporocila-dz-odzivna-porocila-vlade/>

¹⁵ Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13, 47/13, 75/16; Ustava.

(a) podatke o pritožbah, preiskavah, pregonih in obsodbah v primerih dejanj mučenja in grdega ravnanja, ki so jih storili zaposleni v organih odkrivanja in pregona ter zaporih;

Na podlagi četrtega odstavka 10. člena Zakona o državnem tožilstvu (ZDT)¹⁶, je bil v Skupini državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala, ki je deloval pri takratnem Vrhovnem državnem tožilstvu RS, ustanovljen Specializirani oddelek, ki svoje pristojnosti oziroma pooblastila in naloge po določbah ZDT opravlja od 1. novembra 2007. S sprejemom novega Zakona o državnem tožilstvu (ZDT-1)¹⁷, je bil preimenovan v Oddelek za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili (v nadaljevanju: Posebni oddelek), ki je še vedno izključno krajevno in stvarno pristojen za pregon vseh kaznivih dejanj, ki jih storijo uradne osebe zaposlene v policiji.

Posebni oddelek pri Specializiranem državnem tožilstvu RS je pristojen za preiskovanje in pregon uradnih oseb s pooblastili policije v predkazenskem postopku, torej za zaposlene v organih odkrivanja, ne pa tudi za zaposlene v organih pregona in za pravosodne policiste. V skladu z navedenim zato ločeno poročamo o kaznivih dejanjih, ki jih je obravnaval Posebni oddelek in o kaznivih dejanjih mučenja, ki so ga storile uradne osebe, ki pa niso v pristojnosti Posebnega oddelka.

Podatki v nadaljevanju se nanašajo na kaznivo dejanje mučenja po 135.a členu - po KZ-1B oziroma 265. členu KZ-1 (pred novelo B). Poleg navedenih kaznivih dejanj navajamo tudi podatke za druga kazniva dejanja, ki vsebujejo znake krutega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja, to so kazniva dejanja po 267. členu KZ-1B (izsiljevanje izjave) in 271. členu KZ¹⁸ ter 266. členu KZ-1B (kršitev človeškega dostojanstva z zlorabo uradnega položaja) oz. 270. členu KZ. Statistični podatki zajemajo obdobje od 1. 1. 2010 do 27. 11. 2017, podatki pa se ne vodijo ločeno glede na etično pripadnost, starost in spol.

Tabela 1 prikazuje splošen statističen pregled zgoraj navedenih kaznivih dejanj po posameznih tožilstvih v obdobju od 1.1.2010 do 27.11.2017

Tožilstvo/ Dogodek	POSEBNI ODDELEK	SPECIALIZIRANO DRŽAVNO TOŽILSTVO	OSTALA TOŽILSTVA
OVADBA	18	2	148
REŠITEV OVADBE NA DRUG NAČIN	1		8

¹⁶ Uradni list RS, št. 94-07-UPB in 87/09

¹⁷ Uradni list RS, št. 58/11

¹⁸ Uradni list RS, št. 95/04

ZAHTEVA ZA PREISKAVO		2	4
SKLEP O ZAVRŽENJU OVADBE	20		143
OBTOŽNI AKT	1	2	9
ODSTOP OD KAZENSKEGA PREGONA	1		1
Skupaj rešitve	23	4	165

Tabela 2 pa prikazuje podatke samo za Posebni oddelek, po posameznih letih

Leto /dogodki	ovadba	Rešitev ovadbe na drug način	Sklep o zavrženju ovadbe	Obtožni akt	Odstop od kazenskega pregona	sodbe		
						Obsodba	Oprostitev	zavrnitev
2010	3		3		1	4	4	1
2011	2		3	1		1	1	6
2012	5		5			1	2	3
2013	2	1	1				2	
2014	1		1					
2015	5		7					

O podanih pritožbah zoper delo policije vodimo evidenco podanih pritožb, ki vsebuje le podatke o pritožniku, enoti in policistu zoper katerega je bila podana pritožba ter podatke o ukrepu, ravnanju ali postopku policista, ki je predmet pritožbe. Policija ne vodi nobenih evidenc, seznamov oz. drugih statističnih podatkov, ki bi se nanašale na etnično, rasno pripadnost, starost, spol, veroizpoved ali spolno usmerjenost oseb.

Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij (URSIKS) ne razpolaga s podatki o pritožbah, preiskavah, pregonih in obsodbah v primerih dejanj mučenja in grdega ravnanja, ki naj bi jih storili zaposleni v zaporskem sistemu, razen v primerih, ko zaprte osebe dejanja naznanijo (npr. vložijo pritožbo) v zavodu za prestajanje kazni zapor, generalnemu direktorju URSIKS ali uslužbencem URSIKS v primeru internih nadzorov v zavodih. V primeru, da so dejanja izkazana, se zaposlenemu izredno odpove pogodba o zaposlitvi (od leta 2010 je bila pogodba o zaposlitvi izredno odpovedana dvema javnima uslužbencema).

(b) podatke o nasilju v družini, spolnem nasilju in nasilju nad otroki in drugimi ranljivimi skupinami;

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ) za leto 2016 navaja podatke o nasilju v družini ločene glede na starost, vrste nasilja, glede na razmerje povzročitelja

do žrtve in glede na spol. Podatki se zbirajo v okviru Baze socialnih podatkov in jih vodijo centri za socialno delo.

Nacionalna raziskava o nasilju nad ženskami v zasebni sferi in partnerskih odnosih (2010) kaže, da je vsaka druga ženska v Sloveniji (56,6 %) od dopolnjenega 15. leta starosti doživela eno od oblik nasilja. Najpogostejše so doživljale psihično nasilje (49,3 %), potem fizično (23 %), premoženjsko (14,1 %), omejevanje gibanja (13,9 %) in spolno nasilje (6,5 %). Med tistimi ženskami, ki so nasilje v družini doživele v zadnjem letu, jih je največ doživelo psihično nasilje (49,9 %), manj pa fizično (5,9 %), spolno (1,5 %) in premoženjsko nasilje (7 %) ter omejevanje svobode (6,1 %). Raziskava je tudi pokazala, da so ženske, ki doživljajo nasilje, manj zdrave od žensk v splošni populaciji. Pogostejše doživljajo stres, tesnobo in imajo druge motnje, ki so posledice doživljanja nasilja. Glede na spol je 90,8 % povzročiteljev nasilja moških, žrtve pa so v veliki večini ženske.

Podatki iz Baze socialnih podatkov kažejo, da je na letnem nivoju okrog 2.000 žrtev nasilja v družini. Podatki se vodijo od konca leta 2008, ko je bil sprejet Zakon o preprečevanju nasilja v družini (ZPND)¹⁹. Pri tem podatki za leto 2008 in 2009 niso popolni, saj se je metodologija zbiranja podatkov šele oblikovala, zato jih ne navajamo.

Število vseh žrtev nasilja v družini (Baza socialnih podatkov)								
Leto	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Skupaj	1.983	1.978	1.987	2.081	2.080	1.954	2.055	1.818*

* Podatek ni za celotno leto (do 14. 12. 2017)

Število žrtev nasilja v družini - otroci (Baza socialnih podatkov)								
Leto	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Skupaj	347	324	365	398	419	421	461	454*

* Podatek ni za celotno leto (do 14. 12. 2017)

Za zaščito žrtev kaznivih ravnanj (kazniva dejanja in prekrški z elementi nasilja v družini) je policija v povprečju letno izrekala okoli 900 ukrepov prepovedi približevanja. Podatki se vodijo ločeno po spolu in starosti storilcev in oškodovancev, medtem ko podatkov o etnični pripadnosti iz že večkrat pojasnjenih razlogov ne zbiramo.

	Število prepovedi približevanj						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017

¹⁹ Uradni list RS, št. 16/08, 68/16 in 54/17 – ZSV-H

Skupaj	1.057	911	949	1.052	837	864	787

Vrsta osebe (kršitelj, oškodovanec)	Spol	Število prepovedi približevanj						
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kršitelj	Moški	996	863	898	1.010	800	830	741
	Ženski	37	31	34	36	30	28	30
oškodovanec-žrtev	Moški	336	297	308	342	261	304	265
	Ženski	973	850	890	985	769	789	726

* Za leto 2017 so zajeti podatki do 27. 11. 2017

Glede kaznivega dejanja Nasilje v družini, po členu 191 KZ-1 smo v zadnjih letih obravnavali okoli 1.300 kaznivih dejanj na leto, ki so v tabeli prikazane tudi ločeno glede na spol žrtve ter zajemajo obdobje od leta 2010 do 2018.

Število kaznivih dejanj			Leto								
Člen	Opis klasifikacije kršitve	Spol	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
191	Nasilje v družini	Moški	395	297	273	238	256	213	298	238	233
		Ženski	2.162	1.784	1.573	1.485	1.500	1.206	1.195	1.186	1.275

Kaznivo dejanje Zanemarjanje mladoletne osebe in surovo ravnanje, po členu 192 KZ-1 je v tabeli prikazano s podatki o številu letno obravnavanih teh kaznivih dejanj ter za obdobje od leta 2010 do 2018.

Število kaznivih dejanj		Leto								
Člen	Opis klasifikacije kršitve	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
192	Zanemarjanje mladoletne osebe in surovo ravnanje	704	651	697	623	528	433	495	469	540

Kazniva dejanja z elementi spolnega nasilja so zajeta v različnih členih Kazenskega zakonika (KZ-1) in sicer Posilstvo, po členu 170 KZ-1, Spolno nasilje, po členu 171 KZ-1, Spolna zloraba slabotne osebe, po členu 172 KZ-1, Spolni napad na osebo, mlajšo od petnajst let, po členu 173 KZ-1, Pridobivanje oseb, mlajših od petnajst let, za spolne namene, po členu 173a KZ-1, Kršitev spolne nedotakljivosti z zlorabo položaja, po členu 174 KZ-1, Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva, po členu 176 KZ-1. V tabeli je prikazano število obravnavanih kaznivih dejanj, po členu in ločeno glede na spol žrtve, za obdobje od leta 2010 do 2018.

Število kaznivih dejanj			Leto								
Člen	Opis klasifikacije kršitve	Spol	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
170	Posilstvo	Moški	1	2	6	0	0	0	2	2	5
		Ženski	65	51	56	51	45	43	32	41	37
171	Spolno nasilje	Moški	2	2	4	3	3	2	3	5	4
		Ženski	68	38	41	44	45	28	40	38	29
172	Spolna zloraba slabotne osebe	Moški	2	1	1	4	5	0	5	7	1
		Ženski	17	8	16	15	10	14	17	15	12
173	Spolni napad na osebo, mlajšo od petnajst let	Moški	24	17	17	28	24	23	25	21	8
		Ženski	223	202	149	145	94	61	106	93	87
173A	Pridobivanje oseb, mlajših od petnajst let, za spole namene	Moški	0	0	0	0	0	0	1	1	1
		Ženski	0	0	0	0	0	5	8	2	2
174	Kršitev spolne nedotakljivosti z zlorabo položaja	Moški	2	1	5	2	0	1	2	0	0
		Ženski	19	18	16	28	3	12	6	6	7
176	Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva	Moški	5	12	8	10	31	29	27	53	17
		Ženski	10	66	18	15	29	31	44	69	91

Število prekrškov po Zakonu o javnem redu in miru (ZJRM-1)²⁰ z elementi nasilja v družini se skozi leta postopno zmanjšuje. Podatki o prekrških se vodijo po spolu in starosti kršitelja, medtem ko pa je podatke o oškodovancih policija začela voditi s 1. 1. 2018. Gre za zadnjo spremembo Zakona o nalogah in pooblastilih policije, v katerem se je med ostalim posodobila tudi evidenca prekrškov. V evidenco sta namreč dodana dva nova parametra: 1) osebni podatki oškodovancev in 2) odnos med storilcem in oškodovancem.

Spol	Število kršitev - prekrški						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Moški	2.942	2.788	2.645	2.495	2.272	2.226	1.975
Ženski	705	612	583	527	468	507	465
Skupaj	3.647	3.400	3.228	3.022	2.740	2.733	2.440

* Za leto 2017 so zajeti podatki do 27. 11. 2017

²⁰ Uradni list RS, št. 70/06

(c) podatke o sredstvih zadoščenja, ki so na voljo žrtvam, vključno z odškodnino in rehabilitacijo

Zakon o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj (ZOZKD)²¹, ureja pravico do odškodnine za žrtve nasilnih naklepnih dejanj in njihove svojce. Temelji na pravnem aktu EU, direktivi Sveta 2004/80/ES z dne 29. aprila 2004 o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj. Pod pogoji določenimi v zakonu je žrtev (oz. sojec) upravičena do denarne odškodnine za nasilna naklepna kazniva dejanja, ki so definirana kot tista, ki so storjena z neposrednim napadom na življenje in telo, z uporabo sile ali kršitvijo spolne nedotakljivosti in za katero se sme po kazenskem zakoniku izreči kazen enega ali več let zapor. Pri tem so do odškodnine po tem zakonu upravičeni le prosilci, ki so državljani RS ali druge države članice EU. O priznanju odškodnine odloča Komisija, ki jo imenuje Vlada RS, Ministrstvo za pravosodje pa opravlja strokovne in administrativno-tehnične naloge za komisijo. Za kaznivo dejanje mučenja po členu 135.a KZ-1 (oziroma pred novelo KZ-1B 265. člen) od uporabe zakona (1.1.2006) ni bilo zahtev za odškodnino po ZOZKD.

6. Ob upoštevanju predhodnih sklepnih ugotovitev odbora (15. odst.) odbor izraža zaskrbljenost zaradi razširjenosti nasilja nad ženskami, dekleti in otroki doma. Odbor izraža zaskrbljenost zlasti zaradi podatkov, ki jih je predložila telefonska linija SOS, da žrtve oblastem redko prijavijo posilstvo, ki ga je zagrešil zakonski partner, in ocenjuje, da je samo 5 odstotkov žrtev posilstva poiskalo pomoč ali svetovanje. Prosimo, da zagotovite podatke o vseh ukrepih, ki so bili sprejeti za krepitev prizadevanj za preprečevanje, preganjanje in kaznovanje vseh oblik nasilja nad ženskami, dekleti in otroki, vključno z nasiljem v družini, ter za zagotovitev učinkovitega in polnega izvajanje obstoječih zakonov in nacionalnih strategij, sprejetih v ta namen, vključno z Nacionalnim programom za preprečevanje nasilja v družini za obdobje 2009–2014.

RS je v letu 2016 pripravila Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju nasilja v družini – ZPND-A objavljen v Uradnem listu RS, št. 68/16 z dne 4. 11. 2016. Spremembe so se nanašale predvsem na opredelitev družinskih članov, ki je zdaj širša, razširila se je tudi opredelitev nasilja v družini, hkrati pa se je dodala nova oblika nasilja – zalezovanje. Prav tako je dodano določilo prepovedi telesnega kaznovanja otrok. Prav tako se je razširil nabor mogočih ukrepov sodišča, zlasti takšnih za zaščito otrok. Dodaja se posebna zaščita oziroma dolžnost obvezne prijave sumov nasilja tudi za osebe, ki zaradi osebnih okoliščin niso sposobne skrbeti zase, kjer se dolžnost prijave uredi enako kot za otroke, kar pomeni, da mora vsakdo, zlasti pa strokovni delavci oziroma delavke v zdravstvu ter osebje vzgojno-varstvenih in vzgojno-izobraževalnih zavodov, ne glede na določbe o varovanju poklicne skrivnosti takoj obvestiti center za socialno delo, policijo ali državno tožilstvo, kadar sumi, da je takšna oseba žrtev nasilja. Takšna dolžnost se izrecno nalaga izvajalcem vsebin za otroke v športnih in kulturnih združenjih. Prav tako se v postopkih, ki se vodijo zaradi vseh oblik nasilja, prepove uporaba alternativnih oblik reševanja sporov. Vsi ti normativni ukrepi (in tisti, ki tukaj niso

---

²¹ Uradni list RS, št. 101/05, 86/10

eksplicitno izpostavljeni) so prispevali k izboljšanju sistemske ureditve preprečevanja in boja proti nasilju v družini.

Na področju preprečevanja in obravnave nasilja v družini so bile izvedene številne preventivne dejavnosti. Med letoma 2013 in 2015 je potekala dveletna nacionalna kampanja Vesna - živeti življenje brez nasilja. Najpomembnejši cilj kampanje je bil opozarjanje na problematiko nasilja nad ženskami in deklicami ter ozaveščanje tako žensk z izkušnjo nasilja (in potencialnih žrtev) kakor tudi strokovne in širše javnosti. MDDSZ je tudi v letu 2016 izvedlo medijsko kampanjo ozaveščanja in informiranja o problematiki nasilja v družini, s poudarkom na nasilju nad otroki. Namen kampanje je bil ozavestiti ljudi o pomenu prijave nasilja v družini in nad otroki. V letu 2018 so bile pripravljene štiri zloženke o problematiki nasilja v družini (informacije za osebe z izkušnjo nasilja, informacije za osebe, ki povzročajo nasilje, ukrep prepovedi približevanja, ukrepi za zagotovitev varnosti, brezplačna pravna pomoč in naloge CSD).

V letu 2017 je MDDSZ sofinanciralo 38 programov, namenjenih preprečevanju nasilja, od tega je bilo 27 programov vključenih v večletno sofinanciranje (za obdobje 7 let), kar zagotavlja stabilno delovanje programa. Posamezni programi delujejo na različnih lokacijah oziroma imajo več enot.

Med vsemi programi za preprečevanje nasilja je bilo 22 programov, ki uporabnikom nudijo ležišča, to so programi materinskih domov (sedem programov), 14 programov varnih hiš, zatočišč in kriznih centrov ter tudi en svetovalni program - Nasilje nad invalidnimi osebami Društva Vizija. Poleg tega je MDDSZ sofinanciralo še 14 svetovalnic, dva programa za povzročitelje nasilja, en preventivni program za preprečevanje nasilja nad starejšimi ter en program telefonskega svetovanja. V različne programe za preprečevanje nasilja je bilo torej v letu 2017 vključenih 11.474 oseb, opravljenih je bilo tudi 1300 storitev z anonimnimi uporabniki, v podprograme pa je bilo vključenih 3.500 oseb, opravljenih pa je bilo še 1.400 storitev. V vseh programih je bilo na voljo 449 ležišč (na voljo je bilo 146 sob).

Sofinancirani programi namenjeni preprečevanju nasilja:

- materinski domovi,
- varne hiše, zatočišča in krizni centri,
- svetovalnice za žrtve nasilja
- programi za povzročitelje nasilja,
- preventive (nasilje nad starejšimi),
- telefonsko svetovanje.

Med ukrepi izpostavljam tudi ratifikacijo Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima (v nadaljevanju Istanbulska konvencija), ki je prvi in hkrati najboljše mednarodni pravni instrument, ki celovito določa obveznosti pogodbenic za preprečevanje nasilja nad ženskami, vključno z nasiljem v družini. RS jo je podpisala med prvimi, že 8. septembra 2011, ratificirala pa jo je 5. februarja 2015. Konvencija države pogodbenice obvezuje k celostnemu pristopu obravnave nasilja nad ženskami in deklicami, vključno z nasiljem v družini, ki vključuje preprečevanje nasilja, zaščito in podporo

žrtev, pregon storilcev in celovito ter koordinirano ukrepanje. Za učinkovito reševanje te problematike je bila ustanovljena tudi medresorska delovna skupina, ki je odgovorna za usklajevanje, izvajanje, spremljanje in vrednotenje politik in ukrepov za preprečevanje vseh oblik nasilja in boj proti njim, ki jih zajema področje Istanbulske konvencije.

Slovenija je naredila velik napredek tudi na področju zaščite otrok. Sprejela je Konvencijo o zaščiti otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolno zlorabo (t.i. Lanzarotsko konvencijo), ki je začela veljati s 1. januarjem 2014. Konvencija je eden ključnih instrumentov Sveta Evrope na področju boja proti spolnemu izkoriščanju otrok in celovito ureja tovrstno problematiko, vključno z inkriminacijo vseh vrst spolnih deliktov, storjenih nad otroki, pregon storilcev ter zaščito žrtev.

Izvajanje policijskih nalog na področju nasilja v družini je ena izmed prioritetenih nalog policije in predstavlja stalno obliko dela. Pooblastila policije na področju nasilja v družini vključujejo:

- spremljanje in ustrezno odzivanje na vse prijave nasilja v družini, ki pomenijo kaznivo dejanje ali prekršek,
- preiskovanje, zbiranje obvestil in dokazov o vsakem primeru posebej ,
- nadaljnje sodelovanje z drugimi institucijami v t.i. strokovni mreži pomoči (centri za socialno delo, zdravstvene institucije, pravosodni organi, svetovalne službe, vzgojno-izobraževalne institucije, nevladne organizacije idr.) v sklopu neposrednega preiskovanja teh primerov in izvajanju ustreznih ukrepov za zaščito žrtev, zlasti pa otrok in drugih ranljivih skupin (npr. starostniki, invalidne osebe),
- že omenjeno nadaljnje sodelovanje z institucijami tudi pri izmenjavi dobrih praks, usposabljanj strokovnega osebja in izmenjave mnenj, ter ob sodelovanju tudi akademske sfere.

Ukrepe, ki jih lahko izvede policija in so vsem, ki bi kakorkoli želeli žrtvam pomagati (oziroma so na voljo tudi žrtvam teh dejanj), so objavljene na spletni strani policije (predstavljeni ukrepi so sestavljeni ob sodelovanju vodilnih NVO, ki so povabljeni na sejo Komisije za peticije ter človekove pravice in enake možnosti v Državni zbor RS):

<http://www.policija.si/index.php/preventiva-/preventiva/67685-nasilje-v-druini-informacije-o-postopku-na-policiji>.

Dostopne so tudi druge informacije, ki so v pomoč žrtvam nasilja, to sta brošuri:

- Spolno nasilje:

http://www.policija.si/images/stories/Publikacije/PDF/Spolno_nasilje.pdf

- Ko postanem žrtev kaznivega dejanja:

http://www.policija.si/images/stories/Publikacije/IMG/Ko_postanem_zrtev_KD_februar_2015.jpg

3. člen

7. Ob upoštevanju novega Zakona o tujcih, sprejetega leta 2011²², prosimo, da zagotovite posodobljene podatke, ločene po spolu, starosti in etnični pripadnosti, o:

(a) številu registriranih prošenj za azil;

»Registrirane prošnje« se v RS statistično obravnavajo kot »sprejete prošnje«.

V obdobju od leta 2011 do marca 2018 je bilo v RS sprejetih 4903 prošenj za mednarodno zaščito. Po letih:

- 2011: 358,
- 2012: 304,
- 2013: 272,
- 2014: 385,
- 2015: 277,
- 2016: 1308,
- 2017: 1476,
- 2018 (jan-mar): 523.

(b) številu prosilcev v priporu;

Po Zakonu o mednarodni zaščiti (ZMZ-1)²³ lahko Ministrstvo za notranje zadeve prosilcu odredi ukrep obveznega zadrževanja na območju azilnega doma, in sicer v naslednjih primerih:

- da se v primeru obstoja očitnega dvoma preveri ali ugotovi njegova istovetnost ali državljanstvo,
- da se ugotovijo določena dejstva, na katerih temelji prošnja za mednarodno zaščito, ki jih brez izrečenega ukrepa ne bi bilo mogoče pridobiti, in obstaja utemeljena nevarnost, da bo prosilec pobegnil,
- kadar je prosilcu omejeno gibanje zaradi postopka vračanja v skladu z zakonom, ki ureja vstop, bivanje in zapustitev tujcev v RS, da bi se izvedel in izvršil postopek vrnitve ali postopek odstranitve ter je mogoče utemeljeno domnevati, da je prosilec prošnjo podal samo zato, da bi zadržal ali oviral izvedbo odstranitve, pri čemer je imel možnost zaprositi za mednarodno zaščito,
- kadar se preprečuje ogrožanje varnosti države ali ustavne ureditve RS ali je to nujno potrebno zaradi varstva osebne varnosti, premoženjske varnosti in drugih primerljivih razlogov javnega reda,
- v skladu z 28. členom Uredbe 604/2013/EU (kadar obstaja znatna nevarnost, da bo oseba pobegnila, lahko države članice na podlagi presoje vsakega posameznega primera zadevno osebo pridržijo, da bi omogočile izvedbo postopkov za predajo v skladu s to

---

²² CAT/C/SVN/CO/3/Add.1, 7. odstavek in nasl.

²³ Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo

uredbo, vendar le, če je ukrep pridržanja sorazmeren in ni mogoče učinkovito uporabiti drugih manj prisilnih ukrepov).

Če pristojni organ ugotovi, da v posameznem primeru ni mogoče učinkovito izvesti ukrepa omejitve gibanja ali prosilec samovoljno zapusti območje obveznega zadrževanja, se lahko prosilcu, ki ni mladoletnik ali mladoletnik brez spremstva, odredi ukrep omejitve gibanja na Center za tujce.

Število ukrepov/ leto	Omejitev na azilni dom	Omejitev na Center za tujce	skupaj
2011	3	39	42
2012	15	42	57
2013	14	49	63
2014	8	18	26
2015	2	17	19
2016	2	80	82
2017	2	46	48

(c) številu prosilcev, katerih prošnje za azil so bile sprejete;

V obdobju od leta 2011 do (vključno) marca 2018 je bilo v RS sprejetih 4903 prošenj za mednarodno zaščito. Po letih:

- 2011: 358,
- 2012: 304,
- 2013: 272,
- 2014: 385,
- 2015: 277,
- 2016: 1308,
- 2017: 1476,
- 2018 (jan-mar): 523.

(d) številu prosilcev, katerih prošnje za azil so bile sprejete na podlagi tega, da so bili mučeni ali bi jih lahko doletelo mučenje, če bi bili vrnjeni v državo izvora;

Za mednarodno zaščito v RS lahko na podlagi ZMZ-1 zaprosi vsak državljan tretje države ali oseba brez državljanstva. Razlogov, na podlagi katerih prosilec utemeljuje svojo prošnjo za mednarodno zaščito, ne vodimo.

(e)   število primerov fizične odstranitve iz države

Državljanstvo		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Skupaj		75	40	38	21	42	43	66
Romunija		9	5	13	8	22	22	13
Bosna in Hercegovina		10	8	4	3	3	3	10
Albanija		5	1		2	4		8
Severna Makedonija		1	2	1	1	1	2	5
Avstrija								4
Afganistan		4				3		3
Hrvaška		9					5	2
Srbija		8	3	3	3	3	1	2
Sirija								2
Bolgarija			1	1		1	6	2
Iran				1				2
Indija								2
Irak		3						2
Slovaška		5	3	4	3	1		1
Nemčija								1
Kosovo		6	4	6		1		1
Bangladeš		2						1
Gambija								1
Češka republika							1	1
Nigerija								1
Turčija				2				1
Ukrajina		1				1		1
Senegal			1					
Alžirija		1		1			1	
Sudan							1	
Litva		1	1					
Srbija in Črna gora		1	1					
Črna gora		1	1	1				
Francija		1					1	
NI PODATKA			1		1			
Pakistan		1						
Brazilijska			1					
Libija						1		
Maroko			3			1		
Kirgizistan		1						
Kitajska		2						
Kuba		1						
Moldavija		2						
Rusija			4					

V tabeli so navedeni številčni podatki o tujcih, ki jih je v obdobju 2012 – 2018, v skladu z 69. členom Zakona o tujcih, na podlagi izdanih odločb, policija fizično odstranila iz Republike Slovenije. V podatke niso vključeni tujci, ki so se vrnili prostovoljno. Dejansko število vrnjenih tujcev je praviloma manjše od števila izdanih odločb o vrnitvi.

Od sprejetja Zakona o tujcih 2011 do 27. 11. 2017 je policija izdala 1772 odločb z določenim rokom vrnitve (tujec sam zapusti državo v postavljenem roku) ter 1235 odločb o vrnitvi brez določenega roka vrnitve (tujca iz države odstrani policija). Pri izdaji slednjih odločb policija tujcu v skladu s 66. členom Zakona o tujcih izreče tudi prepoved vstopa za obdobje od šestih mesecev do petih let.

8. Prosimo, da zagotovite podatke o (a) nasilju nad prebivalci azilnih centrov in (b) ukrepih, ki so na voljo za preprečitev takega nasilja v postopku za azil.

V obravnavanem obdobju se beleži le en primer nasilja nad prebivalcem azilnega doma. V tem primeru se je oseba s priznano mednarodno zaščito sprla s prosilcem za mednarodno zaščito. Povzročena je bila tudi manjša materialna škoda. Storilec je bila obravnavan v skladu z zakonom zaradi kršitev javnega reda in miru.

Nasilje nad prebivalci azilnega doma in integracijske hiše ni bilo zabeleženo ne s strani tretjih oseb, kakor tudi ne s strani osebja omenjenih institucij oz. policistov. Dogajajo se sicer konflikti med prosilci samimi, ki pa se rešujejo predvsem z mediacijo in vključitvijo usposobljenih strokovnjakov.

V okviru Urada Vlade RS za oskrbo in integracijo migrantov deluje skupina, ki je podpisala sporazum »Standardni operativni postopki za preprečevanje in ukrepanje v primerih spolnega nasilja in nasilja po spolu«. Osnovni namen sporazuma je omogočiti skupno delovanje vseh izvajalcev pomoči pri preprečevanju spolnega nasilja in nasilja po spolu. Od leta 2011 do 2018 je skupina obravnavala 26 primerov spolnega nasilja in nasilja v družini ter 18 primerov suma nasilja in zanemarjanja otrok ter 3 primere drugačnega nasilja.

V skladu s četrto alinejo prvega odstavka 84. člena ZMZ-1 lahko prosilcu pristojni organ odredi ukrep obveznega zadrževanja na območje azilnega doma, kadar je to nujno potrebno zaradi varstva osebne varnosti, premoženjske varnosti in drugih primerljivih razlogov javnega reda.

9. Ob upoštevanju predhodnih sklepnih ugotovitev odbora (18. odst.) vas prosimo, da zagotovite podrobne podatke o:

(a) sprejetih ukrepih za uveljavitev spremenjenega Zakona o urejanju statusa državljanov drugih držav naslednic nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji in za vrnitev stalnega prebivališča t. i. »izbrisanim« osebam, ki so bile vrnjene drugim državam nekdanje Socialistične federativne republike Jugoslavije, in

Za urejanje statusa izbrisanih²⁴ je RS leta 2010 sprejela Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju statusa državljanov drugih držav naslednic nekdanje SFRJ v RS (ZUSDDD-B)²⁵, ki je začel veljati 24.7.2010. Državni zbor je zakon sprejel z namenom dokončne ureditve pravnega položaja izbrisanih. Zakon določa pogoje, pod katerimi lahko tujec, ki je bil na dan 25.6.1991 državljani druge republike nekdanje SFRJ in ki dovoljenja za stalno prebivanje v RS še nima, pridobi dovoljenje za stalno prebivanje ne glede na določbe Zakona o tujcih. Po navedenem zakonu lahko dovoljenje za stalno prebivanje pridobijo tudi tisti izbrisani, ki zaradi upravičene odsotnosti ne prebivajo v RS. Med, v zakonu opredeljenimi upravičenimi razlogi odsotnosti je tudi, če je oseba zapustila RS zaradi posledic izbrisa, ali če je zapustila RS, ker ni mogla pridobiti dovoljenja za prebivanje, ali če se ni mogla vrniti v RS zaradi vojnih razmer v drugih državah naslednicah SFRJ, kakor tudi, če je bila prisilno odstranjena iz RS ali ji je bil vstop v RS zavržen. Pomeni, da lahko po ZUSDDD-B dovoljenje za stalno prebivanje pridobijo tudi izbrisani, ki npr. od leta 1992 dalje zaradi upravičenega razloga odsotnosti živijo v tujini.

Da bi se vsi zainteresirani z zakonom seznanili in vložili prošnje, je Ministrstvo za notranje zadeve RS izdalo brošuro z informacijami o zakonu v slovenskem jeziku in v štirih jezikih držav naslednic nekdanje SFRJ. Vse jezikovne različice brošure so bile dostopne na spletu, na vseh upravnih enotah v RS in na diplomatskih predstavništvih in konzulatih RS v državah naslednicah nekdanje SFRJ. Prejele pa so jo tudi nevladne organizacije.

(b) vseh ukrepih, ki so bili sprejeti, da bi omogočili polno integracijo »izbrisanih« oseb, tudi tistih, ki pripadajo romski skupnosti, in jim zagotovili pravične postopke glede prošenj za državljanstvo.

Zakon o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva, ki je bil sprejet leta 2013, poleg pravice do denarne odškodnine, ureja tudi pravico do drugih oblik pravičnega zadoščenja, kot tudi povračilo nastale škode. Druge oblike pravičnega zadoščenja omogočajo oziroma olajšujejo dostop do pravic na različnih področjih, na katerih je bilo v praksi ugotovljeno, da bi bile olajšave koristne ali potrebne. Med temi so plačilo prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje, vključitev in prednostna obravnava v programih socialnega varstva, olajšave pri uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, državne štipendije, enako obravnavanje pri reševanju stanovanjskega vprašanja z državljani Republike Slovenije, dostop do izobraževalnega sistema in vključitev in prednostna obravnava v t. i. integracijskih

---

²⁴ Zadeva izbrisani je izčrpno obdelana v Predstavitvenem dokumentu RS, ki je objavljen v formalni distribuciji OZN (dokument št. HRI/CORE/SVN/2014); točke 266 – 270.

²⁵ Uradni list RS, št. 50/10

programih (to je programih, ki zagotavljajo hitrejše vključevanje v kulturno, gospodarsko in družbeno življenje RS).

5. in 7. člen

10. Prosimo, da navedete, ali je od obravnave prejšnjega poročila država pogodbenica iz katerega koli razloga zavrnila katero koli prošnjo tretje države za izročitev posameznika, osumljenega storitve kaznivega dejanja mučenja, in je zaradi tega sprožila svoj lastni postopek pregona. Če je tako, prosimo, da zagotovite podatke o stanju in izidu takih postopkov.

V navedenem obdobju RS ni zavrnila prošnje s strani tretje države za izročitev posameznika, osumljenega storitve kaznivega dejanja mučenja.

10. člen

11. Ob upoštevanju predhodnih sklepnih ugotovitev odbora (20. odst.) vas prosimo, da zagotovite podrobne podatke o ukrepih, ki so bili sprejeti, da se:

(a) zagotovi redno in sistematično usposabljanje v zvezi s Priročnikom o učinkovitem preiskovanju in dokumentiranju mučenja in drugega krutega, nečloveškega in poniževalnega ravnanja ali kazni (Istanbulski protokol) za zdravstveno osebje in druge uradne osebe, ki so redno in sistematično vključene v preiskovanje in dokumentiranje primerov mučenja;

Ministrstvo za zdravje je izdalo Navodilo o beleženju podatkov v medicinskih kartotekah za pripornike in zapornike (dopis št. 160-103/2008-4 z dne 3. 4. 2009). V njem poziva vse zdravnike, ki oskrbujejo pripornike in zapornike z zdravstvenimi storitvami, da v vseh primerih ustrezno beležijo v njihovo medicinsko dokumentacijo vse podatke, ki so vezani na zdravstveno stanje, s posebnim poudarkom na beleženju podatkov v primeru telesnih poškodb in njihovega nastanka. Ministrstvo priporoča izčrpen zapis o izjavah zaprte osebe, vključno z njenimi trditvami, kaj je vzrok poškodbe, pomembna sestavina zdravnikovega zapisa je tudi ocena skladnosti med grdim ravnanjem, ki ga navaja zaprta oseba, in ugotovitvami objektivnega zdravniškega pregleda.

Preiskovanje in dokumentiranje primerov mučenja, katerega so osumljeni policisti, je sicer v pristojnosti Specializiranega državnega tožilstva RS. Kljub temu so v policiji v letu 2013 z vsebino Istanbulskega protokola seznanili policijske vodje, inštruktorje praktičnega postopka s samoobrambo in tudi bodoči vodstveni kader znotraj usposabljanj za vodenje v policiji. Poudarek so dali standardom, ki jih določa Istanbulski protokol in konkretnim navodilom, na katera morajo biti pozorni kot policijski vodje, ko opravljajo intervju z osebo, ki bi lahko bila deležna policijskega nasilja, kako izprašati žrtev, kako pravilno dokumentirati znake fizičnih posledic nasilja in podobno.

Inštruktorje praktičnega postopka s samoobrambo so istega leta (2013) usposobili iz enakih vsebin v sklopu rednih usposabljanj za izvajanje policijskih pooblastil s praktičnim postopkom in samoobrambo. Inštruktorji namreč kontinuirano usposabljujejo policiste in lahko z znanjem s

področja Istanbulskega protokola pomembno prispevajo k ozaveščanju policistov o pomenu varovanja človekovih pravic in svoboščin, ničelne tolerance do policijskega nasilja ter predpisanih ukrepov in sankcijah za kršitve človekovih pravic in svoboščin.

Poleg že opisanega so na navedeno tematiko v policiji izvedli tudi usposabljanja zunanjih institucij in sicer:

- 2011 in 2013 izvedeno usposabljanje za UKC v Ljubljani na temo odkrivanja sledi kaznivega dejanja na žrtvi/oškodovancu,
- 2011 enako usposabljanje izvedeno za anestezijsko kliniko v LJ,
- 2012 sodelovanje na srečanju travmatologov v Portorožu,
- 2014 usposabljanje v Bolnišnici v Novi Gorici, kjer so sodelovale zdravstvene ustanove iz novogoriške regije.

Na navedenih usposabljanjih/izobraževanjih je bilo predstavljeno, na kakšen način odkrivati sledi kaznivih dejanj na žrtvi/oškodovancu in kako v zvezi s tem postopati (obveščanje policije, kako ravnati, da se ne uničijo sledi, kaj sledi pomenijo...). V predavanju so bile zajete žrtve vseh kaznivih dejanj, tudi žrtve mučenja, krutega ravnanja ipd.

(b) razvije in izvaja metodologija za ocenjevanje učinkovitosti in vpliva vseh programov izobraževanja in usposabljanja na zmanjšanje števila primerov mučenja in grdega ravnanja ter redno ocenjuje usposabljanje uslužbencev organov odkrivanja in pregona ter

Usposabljanje in izobraževanje v policiji temelji na človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah kot glavnemu merilu in vodilu policijskih postopkov. Udeležence se spodbuja k dostojanstvenemu in spoštljivemu obravnavanju vseh oseb v vseh okoliščinah.

(c) okrepijo prizadevanja države pogodbenice za izvajanje pristopa, ki upošteva vidik spola pri usposabljanju oseb, ki sodelujejo pri pridržanju, zasliševanju ali obravnavi žensk, ki so bile izpostavljene kakršni koli obliki prijetja, pridržanja ali zaporne kazni.

V procesu izobraževanja za poklic policista se pomemben del vsebine predmeta Etika in človekove pravice nanaša tudi na vidik spola. Udeležence se seznani s pestrostjo človeškega spola in stereotipnimi sodbami, ki jih ljudje povezujemo z moškimi in ženskami. Soočeni so z nestvarnostjo stereotipnih prepričanj in vlog ter spodbujeni k enakemu obravnavanju slehernega človeka.

V Slovenski kriminalistični policiji so zaposlene tudi kriminalistke/preiskovalke, ki se lahko v primerih kaznivih dejanj (trgovina z ljudmi, prostitucija, spolno nasilje, nasilje v družini...), kjer so žrtve ženske, vključijo v preiskovanje (postopki z ženskami, razgovori...). V usposabljanjih policije poudarjajo, da naj v navedenih primerih postopke z ženskami izvajajo ženske.

Prav tako je v ZKP opredeljeno npr. da preiskavo ženske lahko opravi le ženska.

V okviru programa usposabljanja pravosodnih policistov, zaposlenih v URSIKS, se morajo novo zaposleni pravosodni policisti udeležiti najmanj 3 urnega usposabljanja na temo

»Vsebinska, način in posebnosti dela z zaprtimi osebami ženskega spola«. V procesu usposabljanja se udeležencem predstavi tudi priporočila – izvleček iz desetega splošnega poročila (CPT/Inf (2000)13/), poglavje VII. Ženske, ki jim je odvzeta prostost. Usposabljanje izvajata direktorica in vodja referata za varnost ženskega zavoda za prestajanje kazni zaporu Ig. Pri usposabljanju novo sprejetih pravosodnih policistk v ženskem zaporu je več pozornosti namenjeno učenju in približevanju oblik dela, kot so pogovori, gradnja dobrih odnosov, sodelovanje z obsojenkami in opustitev represivnih ukrepov, kadar je to mogoče. Konflikti se običajno rešujejo na milejši način, kot je to praksa v moških zaporih, posledično se pri ženskah uporabljajo milejša prisilna sredstva.

Vidik spola se v zavodih za prestajanje kazni zaporu upošteva, skladno s predpisi, tudi pri nekaterih oblikah ravnanja z zaprtimi osebami (nadzor nad osebo v posebnem prostoru, varnostni pregled oseb, v delu, ki zajema tipanje osebe, osebni pregled zaprtih oseb opravlja oseba istega spola, kot je oseba, zoper katero se pooblastilo uporabi in drugo). V ženskem zaporu je zaposleno pretežno žensko osebje, v internih načrtih veljajo določena pravila glede ne-vstopanja zaposlenih moških v spalne in sanitarne prostore obsojenk. V te prostore praviloma vstopajo samo pravosodne policistke, izjemoma, v primerih izrednih dogodkov pa tudi moški pravosodni policisti.

Za namen usposabljanja osebja na tem področju, je URSIKS pristopila k projektu (nosilec je Ministrstvo za pravosodje), katerega cilj je ugotavljanje stanja na področju enakosti spolov zaprtih oseb in priprava morebitnih nadaljnjih ukrepov za zagotovitev enakih možnosti zaprtih oseb z vidika spola. Gre za ukrep v okviru Resolucije o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških, katerega cilj je povečanje števila znanstvenih raziskav in analiz o enakosti spolov. Predvideni rezultati projekta so: 1. analiza (ne)enakosti spolov v zavodih za prestajanje kazni zaporu, 2. zbirka prevodov ključnih mednarodnih dokumentov in aplikacija iz njih izhajajočih načel v slovenski prostor, 3. zbirka informacij in spoznanj o posebnostih položaja žensk v zaporih in 4. načrt za nadgradnjo zbiranja podatkov v okviru letnih poročil URSIKS (ločeno zbiranje podatkov glede na spol zaprtih oseb).

12. Prosimo vas, da zagotovite podatke o ukrepih, sprejetih za povečanje ozaveščenosti in usposabljanja na področju družinskega nasilja za organe pregona, sodnike, odvetnike in socialne delavce, ki so v neposrednem stiku z žrtvami, in tudi za širšo javnost, upoštevaje predhodne sklepne ugotovitve odbora (15. odst.).

ZPND opredeljuje izobraževanje in usposabljanje strokovnjakov, ki delajo na področju nasilja v družini, in sicer v 10. členu določa: (4) Strokovni delavci v organih in organizacijah, ki v okviru pravil in postopkov iz prejšnjega odstavka opravljajo naloge na področju nasilja, se v okviru stalnega izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja obvezno redno izobražujejo zlasti o preprečevanju in odkrivanju nasilnih dejanj, pregonu, sojenju in izvrševanju sankcij za ta nasilna dejanja, o enakosti med ženskami in moškimi, o potrebah in pravicah žrtev ter preprečevanju sekundarne viktimizacije v obsegu, ki ga določijo ministri iz prejšnjega odstavka. (5) Odgovorne osebe v organih in organizacijah ter nevladne organizacije zagotovijo usposabljanje vseh strokovnih delavcev, ki se v okviru svojega dela srečujejo z žrtvami oziroma povzročitelji nasilja. (6) Sodniki in državni tožilci, ki se pri svojem delu srečujejo z žrtvami

oziroma povzročitelji nasilja, se v okviru stalnega izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja obvezno redno izobražujejo s področij iz četrtega odstavka tega člena.

Ministrstvo, pristojno za družino, v sodelovanju z drugimi ministrstvi, pripravlja Resolucijo o nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini in nasilja nad ženskami 2019-2024. Oblikovana je medresorska delovna skupina. Pri pripravi dokumenta sodeluje tudi Svet Evrope, in sicer v okviru strateškega svetovanja. V resolucijo bo vključeno tudi področje ozaveščanja in usposabljanja vseh, ki se pri svojem delu srečujejo s problematiko nasilja v družini in nad ženskami.

MDDSZ letno financira izobraževanja za strokovne delavce in delavke na CSD s področja preprečevanja nasilja v družini. Leta 2017 je bil organiziran seminar »Delo z ogroženimi otroki in mladostniki« z osrednjo temo spolne zlorabe otrok in je bil namenjen delavcem CSD, ki neposredno delajo z otroki oz. mladostniki.

MDDSZ je pripravilo tudi različne kampanje in različna poučna in informativna gradiva ozaveščanja in informiranja o problematiki nasilja v družini:

- Projekt »Vesna - živeti življenje brez nasilja« je bila ciljno usmerjena dvoletna nacionalna kampanja, ki je v širšem smislu opozarjala na problematiko nasilja nad ženskami, v ožjem pa se je osredotočala na ozaveščanje tako žensk z izkušnjo nasilja (in potencialnih žrtev) kakor tudi širše javnosti. Hkrati je bil pomemben cilj projekta tudi širjenje informacij o vrstah pomoči in njihovi dostopnosti. Glavne projektne dejavnosti so bile: široka medijska kampanja ozaveščanja (TV spot, teaser, plakat ipd.), trije strokovni posveti, fotografska razstava, aktivnosti za ozaveščanje mladih - FB, zloženka, kampanja ozaveščanja preko sporočil znanih osebnosti, promocijski material idr. Projekt je sofinancirala EU v okviru programa PROGRESS. Partnerji projekta so bili: MNZ-Policija, MP in MZ;
- V letu 2016 je bila izvedena medijska kampanja ozaveščanja in informiranja o problematiki nasilja v družini, s poudarkom na nasilju nad otroki (2016);
- Brošura »Kiko in roka« zagotovilo sredstva za tisk 20.000 izvodov prevoda brošure Sveta Evrope »Kiko and the hand«, ki osvešča otroke in njihove starše o problemu spolnih zlorab in t. i. »pravilu spodnjega perila«. Brošura je namenjen otrokom v vrtcih in nižjih razredih osnovne šole (1. triada);
- Projekt »Zavestno starševstvo - moč in pomoč« v sodelovanju z ZPMS. Zavestno starševstvo je projekt, s katerim se želi staršem pomagati, jih naučiti, kako kontrolirati in zaustaviti svoje občutke in čustva, ki vodijo k nasilju.

Policija izvaja projekt Usposabljanja policistov in kriminalistov za področje nasilja v družini po principu multiplikatorjev (ang. train the trainer), v katerega je zajeta celotna država. Gre za usposabljanje policistov, kriminalistov in visokih policijskih uslužbencev za kakovostnejšo obravnavo nasilja v družini in o osveščanju širše javnosti o policijskih postopkih v primerih nasilja v družini. Glavni projekt izvajajo policisti in kriminalisti (z dodatnim usposabljanjem za multiplikatorja), ki so tudi sicer visoko usposobljeni delavci policije z dolgoletnimi operativnimi izkušnjami, podrobnim in poglobljenim znanjem o policijskih postopkih in dinamiki nasilja v družini. Imajo tudi široko znanje o delovanju vladnih institucij in nevladnih

organizacij, sposobnost prenašati znanje in motivacijo na druge, predvsem pa z željo po tem, da poleg svojih rednih delovnih nalog, usposabljaajo manj izkušene policiste s ciljem izboljšati kakovost ravnanja v takšnih primerih.

Policisti in kriminalisti na policijskih upravah in policijskih postajah po RS izvajajo različne preventivne projekte v vzgojno izobraževalnih institucijah tako za otroke, mladostnike kot njihove starše (npr. predavanja, učne delavnice), sodelujejo na strokovnih izobraževanjih strokovnjakov uradnih institucij (npr. strokovnih delavcev centrov za socialno delo pri delu z otroki in mladostniki), kot strokovnjakov nevladnega sektorja (npr. izobraževanje strokovnih delavcev Društva SOS, sodelovanje na posvetu Društva SOS). Policija ves čas skrbi za osveščenost javnosti o pojavu nasilja nad ženskami, otroki in šibkejšimi. Še posebej pa intenzivira svoje informativne in preventivne aktivnosti ob mednarodnih dnevih boja proti nasilju (konec novembra, začetek decembra).

Policija ima na svoji spletni strani Policija.si objavljeno informacijo z naslovom *Nasilje v družini* – informacije o postopku na policiji in sicer v slovenskem in angleškem jeziku. Gre za skupek informacij, ki so namenje javnosti, kaj nasilje je, postopki na policiji, kaj žrtev lahko stori sama itn.

Na področju pravosodja Center za izobraževanje v pravosodju (CIP) organizira in skrbi za izvedbo različnih oblik stalnega izobraževanja sodnikov, državnih tožilcev, državnih odvetnikov, strokovnih sodelavcev, sodniških pomočnikov, sodnega osebja in drugih zaposlenih v pravosodnih organih.

Izobraževanja potekajo v različnih oblikah, npr. seminarji, predavanja, delavnice, sodniške šole in šole za državne tožilce ter državne odvetnike, okrogle mize in posvetovanja, posveti in simulacije glavnih obravnav ter druge primerne izobraževalne oblike.

V letih 2011-2017 je CIP organiziral naslednja izobraževanja s področja družinskega nasilja:

2011

- **Vloga forenzičnega psihologa pri ocenjevanju spolnih zlorab v otroštvu.**
- **Psihološko sodno izvedenstvo.**
- **Posvet o forenzični psihologiji – Na stičišču psihologije in prava** – posvet, namenjen sodnikom in državnim tožilcem.
- **10. posvet – Nasilje nad otroki** – dvodnevni seminar, namenjen sodnikom in strokovnim sodelavcem na sodiščih, državnim tožilcem in strokovnim sodelavcem na državnih tožilstvih, odvetnikom in predstavnikom policije. Posvet je tradicionalen in organiziran v sodelovanju z Društvom državnih tožilcev RS in Generalno policijsko upravo.

2012

- **Forenzični intervju z otrokom, ki je bil žrtev spolne zlorabe**
- **11. posvet – Nasilje nad otroki – že razumemo?**

2013

- **Strokovno srečanje o psihološkem ocenjevanju nasilnosti in vprašanjih s področja osebne varnosti**
- **Seminar v zvezi s trgovino z ljudmi, nasiljem nad ženskami in zaščito žrtev**
- **12. posvet – Otrok v vlogi žrtve in storilca**

2014

- **13. posvet – Otrok – kriza – nasilje**

2015

- **Sodno izvedenstvo v družinskih sporih**
- **14. posvet – Otrok in pasti sodobnega časa**

2016

- **15. posvet – Pot do otroka**
- **Posvet o izvedenstvu kliničnih psihologov pri kaznivem dejanju nasilja v družini.**

2017

- **Predstavitev novosti po Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju nasilja v družini (ZPND-A) in Istanbulski konvenciji** – seminar, namenjen sodnikom in strokovnim sodelavcem na sodiščih, strokovnim delavcem centrov za socialno delo in predstavnikom policije.
- **Razgovor z otrokom v sodnih postopkih – forenzični intervju** – tridnevna delavnica, namenjena sodnikom in strokovnim sodelavcem na sodiščih, državnim tožilcem in strokovnim sodelavcem na državnih tožilstvih ter državnim odvetnikom. V okviru delavnice so predstavljene osnove postopka za zaščito otroka, ki je bil žrtev ali priča kaznivega dejanja. Predstavljene so vloge različnih strokovnjakov, ko je otrok udeležen v postopku, ter mednarodni standardi in protokoli priprave otroka na zaslišanje ter potek forenzičnega intervjuja. Izvedene so bile tri delavnice v sodelovanju z Unicef Slovenija.
- **16. posvet – V imenu otroka**
- **Posebni pripravljalni seminar za strokovnjake klinično-psihološke stroke** – seminar namenjen sodnim izvedencem.

13. Prosimo vas, da zagotovite podatke o sprejetih ukrepih, vključno s programi usposabljanja za preprečevanje trgovine z ljudmi Medresorske delovne skupine Ministrstva za notranje zadeve, za povečanje ozaveščenosti vseh zaposlenih v organih odkrivanja in pregona, sodnikov in tožilcev o trgovini z ljudmi.

Redna usposabljanja uslužbencev v državnih organih, katerih delo je povezano s problematiko trgovine z ljudmi, se izvajajo na podlagi dvoletnih akcijskih načrtov, ki jih potrdi Vlada RS.

V zvezi s problematiko trgovine z ljudmi policija skrbi za strokovno usposobljenost vseh akterjev na tem področju, saj redno izobražuje policiste in kriminaliste, ki delujejo na področju boja zoper trgovino z ljudmi. Izobraževanje v sodelovanju z nevladnimi organizacijami in pravosodnimi organi poteka na več ravneh npr. izvajajo se redna usposabljanja za preiskovalce in multiplikatorje, na podlagi verificiranega programa v okviru Policijske akademije.

Uprava kriminalistične policije, Sektor za organizirani kriminal, je v letih 2015 in 2016 izvedel usposabljanje kriminalistov iz regijskih sektorjev kriminalistične policije (v nadaljevanju SKP), ki se ukvarjajo s preiskovanjem kaznivega dejanja trgovine z ljudmi. Usposabljanje je potekalo na področju prepoznavanja in izvajanja postopkov z žrtvami trgovine z ljudmi. Usposabljanja se je v letu 2015 udeležilo 36 kriminalistov, v letu 2016 42, v letu 2017 53 in v letu 2018 49 kriminalistov iz vseh regijskih SKP in Generalne policijske uprave. Na usposabljanju so sodelovali tudi predstavniki Specializiranega državnega tožilstva, Okrožnega sodišča v Ljubljani, Inšpektorata RS za delo in nevladnih organizacij.

V sodelovanju s Policijsko akademijo je GPU UKP izvedla osnovno usposabljanje kandidatov za policiste nadzornike državne meje glede prepoznavanja kazalnikov trgovine z ljudmi. Usposabljanja se je udeležilo v letu 2015 144, v letu 2016 121, v letu 2017 54, v 2018 pa 70 kandidatov za policiste nadzornike državne meje. Izvedeno je bilo tudi osnovno usposabljanje kandidatov na kriminalističnem tečaju.

GPU UKP je v sodelovanju z NVO izvedlo enodnevno usposabljanje kriminalistov in policistov glede izvajanja postopkov z žrtvami trgovine z ljudmi. Izobraževanja se je v letu 2016 udeležilo 47 kriminalistov in policistov iz vseh osmih policijskih uprav.

Državni tožilci na Specializiranem državnem tožilstvu se udeležujejo izobraževanj s področja trgovine z ljudmi v tujini in izobraževanj, ki jih organizirata Policija in Finančna uprava. Na izobraževanju so sodelovali aktivno s svojimi prispevki in izkušnjami.

CIP je od 9. do 10. maja 2016 v Portorožu organiziral Šolo evropskega prava. V okviru tega je potekala tudi sekcija na temo Trgovina z ljudmi, kjer je svoj prispevek z naslovom Kritičen pogled na problematiko trgovine z ljudmi v RS ob upoštevanju mednarodnih priporočil in evropskega pravnega reda predstavil nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi. Sekcije se je udeležilo skupno 40 sodnikov in tožilcev.

31. 5. 2018 je v okviru seminarja za preiskovalne sodnike potekalo predavanje o pojavnih oblikah trgovine z ljudmi, ki se ga je udeležilo 53 oseb. Poleg tega je bilo 17. 10. in 23. 11. 2018 organizirano redno letno usposabljanje sodnikov. Nacionalni koordinator je v okviru teme »Trgovina z ljudmi – prepoznavnost pojava v družbi« udeležencem predstavil tudi ukrepe za zagotovitev dostopa žrtev trgovine z ljudmi do odškodnin in jih seznanil s priporočili skupine

GRETA v zvezi s tem. V prvem terminu se je usposabljanja udeležilo 132, v drugem terminu pa 145 oseb.

Inšpektorat RS za delo vsako leto organizira strokovno usposabljanje za vse inšpektorje za delo na temo boja proti trgovini z ljudmi. Pri izvedbi usposabljanja z glavnim poudarkom na pojavnih oblikah trgovine z ljudmi in na odkrivanju znakov tega pojava so poleg nacionalnega koordinatorja za boj proti trgovini z ljudmi sodelovali predstavniki Specializiranega državnega tožilstva in Policije.

Tudi Finančna uprava RS vsako leto izvede strokovno usposabljanje za uslužbence mobilnih oddelkov, inšpektorjev in uslužbencev FURS o boju proti trgovini z ljudmi. Pri izvedbi usposabljanja sodelujejo nacionalni koordinator ter predstavniki Policije, Specializiranega državnega tožilstva in nevladne organizacije.

Socialna zbornica RS v okviru Programa izvajanja javnih pooblastil Socialne zbornice, ki ga financira MDDSZ, vsako leto izvede izobraževanje s področja dela z migranti in žrtvami trgovine z ljudmi za strokovne delavce in strokovne sodelavce CSD. V letu 2017 sta bili izvedeni dve izobraževanji: prvi seminar je bil izveden v mesecu maju, udeležilo se ga je 32 strokovnih delavcev oz. strokovnih sodelavcev centrov za socialno delo, seminarja v mesecu decembru pa se je udeležilo 34 udeležencev. Seminar je bil izveden tudi v letu 2018.

V letu 2018 je bilo prvič izvedeno ozaveščanje in usposabljanje uslužbencev upravnih enot z namenom zgodnjega odkrivanja in preprečevanja trgovine z ljudmi. Skupno se je usposabljanja udeležilo 181 javnih uslužbencev upravnih enot, ki opravljajo dela in naloge na področju izdaje dovoljenj za prebivanje tujcem – državljanom tretjih držav, in načelnikov, ki so člani delovne skupine za notranje zadeve in promet.

Ministrstvo za zunanje zadeve redno izvaja dejavnosti za ozaveščanje in izobraževanje konzularnih uslužbencev (redni letni in regionalni konzularni posveti, priprave na opravljanje konzularne službe na diplomatsko-konzularnih predstavništvi) ter diplomatov pred odhodom na službovanje v tujino o pojavnih oblikah trgovine z ljudmi.

V okviru Pogodbe o sofinanciranju projekta Oskrba žrtev trgovine z ljudmi - krizna namestitvev pa je Slovenska Karitas v letih 2016 in 2017 izvedla 3-urno izobraževanje za zakonite zastopnike mladoletnikov brez spremstva "Trgovina z ljudmi – pomoč in zaščita žrtev". Izobraževanja se je udeležilo 28 zakonitih zastopnikov v letu 2016 in 13 v letu 2017.

11. člen

14. Prosimo vas, da zagotovite podatke o kakršnih koli pravilih zasliševanja, navodilih, metodah in praksah kakor tudi o ureditvah glede pridržanja oseb, ki so kakor koli prijete, priprte ali v zaporu, ki so bile uvedene od obravnave predhodnega periodičnega poročila, ter o tem, kako pogosto so revidirane, da bi se preprečili kakršno koli mučenje ali grdo ravnanje.

Spoštovanje človekove osebnosti in njegovega dostojanstva v kazenskem in v vseh drugih pravnih postopkih, prav tako pa med odvzemom prostosti in izvrševanjem kazni je v RS zagotovljeno na podlagi Ustave. Prepovedano je vsakršno nasilje nad osebami, ki jim je prostost

kakor koli omejena. Oseba, proti kateri se izvršuje kazenska sankcija, ne sme biti mučena in se z njo tudi na drug način ne sme okrutno, nečloveško in ponižujoče ravnati. Če se je z njo ravnalo tako, ji mora biti zagotovljeno sodno varstvo (83. člen ZIKS-1).

Z obsojenci je treba ravnati človeško, spoštovati njihovo osebno dostojanstvo ter varovati njihovo telesno in duševno celovitost. Potrebno jim je zagotoviti ustrezno zdravstveno oskrbo, z njihovim soglasjem tudi zdravljenje odvisnosti od drog in alkohola (četrti odstavek 85. člena KZ-1).

URSIKS je 10. 3. 2013 sprejela Evropski etični kodeks za zaposlene v zaporih, ki je bil kot Priporočilo Rec (2012(5)) sprejet na 1140. sestanku namestnikov ministrov Odbora Sveta Evrope 12. 12. 2012. Ta kodeks je preveden v slovenski jezik in je sestavni del predmetnika za usposabljanje novih pravosodnih policistov za delo v zaporskem sistemu. Določila kodeksa se uporabljajo tudi v postopkih izbora in zaposlovanja novih uslužbencev v zaporskem sistemu.

RS želi tudi izpostaviti, da je bil izdelan Priročnik za policijsko zaslišanje (231-94/2010/11 (22-06) z dne 27.01.2012) ter izvedenih več usposabljanj za policiste.

Obvestilo "Sprememba obrazcev Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem - uradni zaznamek in Uradni zaznamek o privedbi - obvestilo" (št. dok.: 007-130/2012/60 (207-06) z dne 18.03.2015) je namenjeno zlasti spremembam, ki se nanašajo na zagotavljanje višje stopnje pravic pridržanih/zadržanih oseb, kar je tudi v skladu z ZNPPol in s spremembami ZKP. Poudarjeno je dokumentiranje postopkov in ravnanj policije od prijetja do privedbe oz. izpustitve osebe.

12. in 13. člen

15. Glede na podatke, predložene odboru, kljub precejšnjim dosežkom projekta »Lukenda« pri zmanjševanju sodnih zaostankov sodni zaostanki še naprej povzročajo dolgotrajne zamude v postopkih obravnav. Ob upoštevanju tega podatka in predhodnih sklepnih ugotovitev odbora (10. odst.) vas prosimo, da zagotovite posodobljene podatke o ukrepih, sprejetih za zmanjšanje sodnih zaostankov, vključno z ukrepi, ki ne vključujejo kazni odvzema prostosti, ter podatke o pripornikih, ki čakajo na sojenje.

Odbor ministrov Sveta Evrope, ki nadzira implementacijo sodb Evropskega sodišča za človekove pravice (OMN-DH), je na zasedanju 6. 12. 2016 sprejel končno Resolucijo v skupini primerov Lukenda proti Sloveniji (23032/02), ki se nanaša na pravico do sojenja v razumnem roku. Gre za 264 sodb (večinoma iz let 2006 in 2007), v katerih je Evropsko sodišče za človekove pravice (ESČP) prepoznalo kršitev 6. člena Evropske konvencije o človekovih pravicah (EKČP) (v nekaterih primerih tudi v povezavi s 13. členom – pravica do učinkovitega pravnega sredstva) s strani RS.

Na podlagi revidiranega akcijskega poročila o ukrepih za izvrševanje sodb iz skupine Lukenda z dne 28. oktobra 2016²⁶ je Sekretariat Sveta Evrope ocenil, da je RS s sprejetimi

---

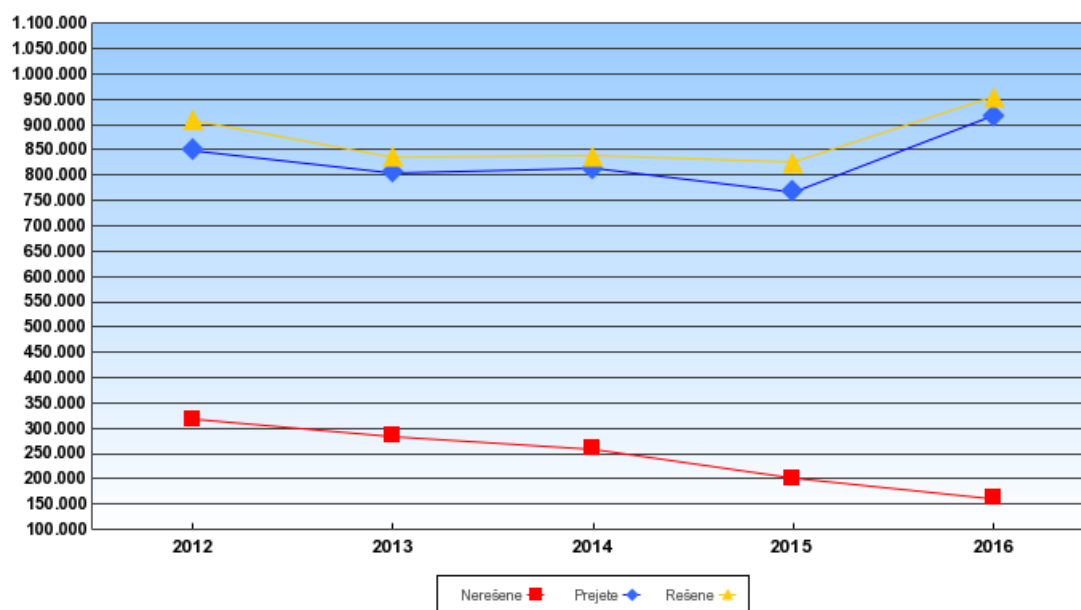
²⁶ Zakon o nalogah in pooblastilih policije (Uradni list RS, št. 15/13, 23/15 – popr. in 10/17)

²⁶ <https://rm.coe.int/16806b7ee1>

zakonodajnimi, organizacijskimi, informacijskimi in drugimi ukrepi odpravila sodne zaostanke in s tem zagotovila dostop do sojenja v razumnem roku, kot je predvideno v EKČP.

Ugoden trend odpravljanja sodnih zaostankov je razviden iz sodne statistike²⁷.

Graf: Gibanje vseh zadev

Prav tako je Evropska komisija²⁸ 10. aprila 2017 objavila pregled stanja na področju pravosodja v državah članicah Evropske unije – Justice Scoreboard za leto 2016²⁹. Pregled stanja služi kot zunanji nadzorni mehanizem, ki omogoča mednarodno-primerjalne ocene stanja sodstva in dostopa do sodišč v RS.

Iz pregleda stanja Evropske komisije za leto 2016 izhaja, da RS oziroma slovensko pravosodje ostaja v regionalnem povprečju glede večine kazalnikov, ki se v pregledu spremljajo. Kot primer odlične ocene stanja izpostavljam letu 2016 prvič sprejete časovne standarde, ki so novo upravljavsko orodje predsednikov sodišč. RS je za področje časovnih standardov prejela vse možne točke.

RS je še vedno v vrhu držav po številu pripada novih zadev na sodišča, kljub temu pa se čas reševanja zadev in število nerešenih zadev na sodiščih še naprej zmanjšuje, kot je to

²⁷

http://www.mp.gov.si/si/obrazci_evidence_mnenja_storitve/uporabni_seznami_imeniki_in_evidence/sodna_statistika/

²⁸ http://www.mp.gov.si/si/medijsko_sredisce/novica/article/12447/7398/

²⁹ http://ec.europa.eu/justice/effective-justice/scoreboard/index_en.htm

prepoznavno razvidno že vsaj od leta 2010. Trend splošne uspešnosti slovenskega pravosodja se torej še naprej povečuje.

Podatki iz pregleda Justice Scoreboard kažejo jasno ugotovitev, da se je stanje slovenskega pravosodja (zlasti časovni vidik, koncentracija postopkov...) izboljšalo in da varovanje pravice do sojenja v razumnem roku oz. sodni zaostanki niso več sistemski problem v RS.

Probacija

Slovenski kazenskopравни sistem že več let predvideva spodbujanje različnih alternativnih oblik zaporne kazni. Delo v splošno korist, poleg cilja vključitve zapornikov v skupnost, vplivajo tudi na nižjo stopnjo zasedenosti zaporov. V skladu z veljavno zakonodajo se ti ukrepi nanašajo na: vikend zapor, hišni zapor in izvajanje dela v splošno korist in se že uporabljajo v praksi. Na zasedenost zaporov vplivajo tudi možnosti za pogojni odpust, predčasni odpust in pomilostitev.

24. maja 2017 je bil sprejet Zakon o probaciji (ZPro),³⁰ ki je začel veljati 17. junija 2017. Zakon je podlaga za ustanovitev Uprave za probacijo RS (UPRO). Ustanovitev specializiranega organa za izvrševanje sankcije dela v splošno korist je že določena v Resoluciji o nacionalnem programu za preprečevanje in zatiranje kriminala za obdobje 2007-2011 in 2012-2016. Vlada RS je julija 2016 sprejela Akcijski načrt ustanovitve probacijske službe s predlogom potrebnih institucionalnih in normativnih sprememb, ki je bil podlaga za pripravo Zakona o probaciji. Z ustanovitvijo UPRO se izvaja tudi cilj zmanjšanja obremenjenosti zaporov. UPRO je začela s svojim delovanjem 1. aprila 2018. Cilj probacijske službe je povečanje uporabe skupnostnih sankcij ter s tem posledično razbremenitev slovenskega zaporskega sistema, celovita obravnava obsojene osebe, zmanjšanje povratništva s pomočjo vzpostavitve pozitivnih odnosov s storilci kaznivih dejanj s tem pa zagotavljanje varnosti družbe. UPRO združuje funkcije, ki so jih doslej izvajali različni organi, to so centri za socialno delo, tožilstvo, policija in zavodi za prestajanje kazni zapora. Namen probacije je, da sankcionirana oseba ostane v okolju, kjer živi in dela, hkrati pa je omejena z dejstvom, da mora izpolnjevati določene obveznosti. Pričakuje se, da bo ustanovitev UPRO povečala izvrševanje alternativnih sankcij.

Podatki o številu zapornikov, pripornikov in alternativnih ukrepih:

Letni trend števila vseh zaprtih oseb kaže, da se je število povprečnega števila oseb, ki so bili na prestajanju kazni zapora ali v priporu v obdobju 2014 - 2017 zmanjšalo: 1511 (2014); 1463 (2015); 1377 (2016); 1348 (2017). V celotnem obdobju leta 2018 je bilo v povprečju dnevno zaprtih 1.353 oseb, kar pomeni 5 oseb več kot leta 2017 oz. 0,4% več.

Glede alternativnih oblik zaporne kazni so podatki naslednji: v povprečju so za vikend (vikend zapor) zaprli 48,6 oseb, v hišnem zaporu pa je bilo 4,9 oseb (podatki so za leto 2018). Leta 2018 je bilo 53 novo obsojenih oz. 108 obsojencev v zaporu za vikend. S 1. januarjem 2018 je 55 obsojencev prestajalo vikend zapor, 31. decembra 2018 pa je 50. Za 25 obsojencev je pristojno sodišče zamenjalo izvrševanje kazni zapora s prestajanjem kazni v hišnem priporu in z izvrševanjem dela v korist skupnosti za 14 obsojencev.

---

³⁰ Uradni list RS, št. 27/17

Uprava za probacijo je pričela s svojim delovanjem 1. 1. 2018. Z operativnim delovanjem (delovanjem probacijskih enot) pa je pričela 1. 4. 2018. Uprava je od centrov za socialno delo, ki so bili pred ustanovitvijo Uprave, v večini zadolženi za izvrševanje alternativnih kazni, prevzela 488 zadev (vse so bile kazenske zadeve, kjer je bila kazen zapora nadomeščena z delom v splošno korist, pogojna obsodba z varstvenim nadzorstvom in pogojni odpust z varstvenim nadzorstvom). V obdobju od 1. 4. do 31. 12. 2018 (8 mesecev) je Uprava v reševanje prejela dodatnih 1638 zadev; ob koncu leta je bilo v obravnavi 2126 zadev. Od tega je bilo 63% kazenskih zadev ter 37% pa prekrškovnih. V letu 2017 je bilo stanje na centrih za socialno delo drugačno, saj so le-ti imeli v obravnavi 57% prekrškovnih zadev in 43% kazenskih zadev. Trend rasti je Uprava beležila skozi vse leto 2018. Da uporaba alternativnih kazni narašča potrjuje tudi podatek, da je Uprava ob koncu leta 2018 zabeležila 110% porast števila pogojno odpuščenih obsojencev z varstvenim nadzorstvom v primerjavi z letom 2017. To v praksi pomeni, da se z navedeno probacijsko nalogo razbremenjuje zaporski sistem. Povprečna obremenitev probacijskih uslužbencev je znašala 78,1 zadev/probacijskega svetovalca.

Največ nalog je imela Uprava na področju izvrševanja dela v splošno korist (75,7% - kot nadomestilo kazni zapora in namesto plačila globe v postopku o prekršku – razmerje med njima je bilo 37,6% kot nadomestilo kazni zapora in 38,1% kot nadomestilo plačila globe), sledila je pogojna obsodba z varstvenim nadzorstvom (11%), nato so sledile druge probacijske naloge.

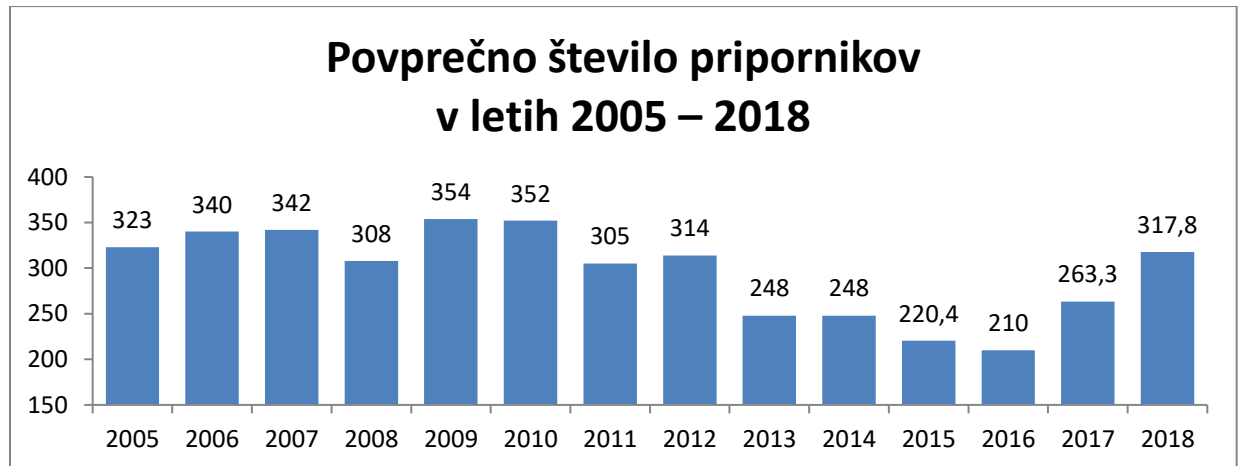
Državni tožilci imajo na voljo kar nekaj možnosti, s katerimi se ob soglasju oškodovanca zadeve zaključijo brez dolgotrajnih kazenskih postopkov, kolikor storilec opravi dogovorjeno družbeno koristno delo ali podobno nalogo (takšni alternativni sta zlasti odložitev kazenskega pregona in odstop v poravnanje). Letno poročilo državnega tožilca za leto 2017 kaže, da so sodišča izdala 7.814 sodb, vključno z 6.796 obsodbami (86%), od katerih je bila v 71% primerov izrečena pogojna kazen, v 20% (1.359 oseb). Leta 2017 so za 3.969 osumljencev uporabili alternativo pregonu, na podlagi tega so bile za 2.295 osumljencev ovadbe zavržene. Odlog pregonu se je uvedel za 2.845 osumljencev od tega je bil za 1.670 osumljencev pregon odložen, 1.247 osumljencev je izpolnilo vlogo, ki jo je vložil državni tožilec. Proces poravnave se je začel v 815 primerih, sklenjene so bile v 497, in končane v 264 primerih.

Povprečno število zapornikov se je v zadnjih letih zmanjšalo (956), povečalo pa se je povprečno število pripornikov (317,8).

Povprečno število zapornikov 2005-2018:

1. Povprečno število pripornikov 2005-2018:

16. Dejstva, ki jih je proti Republiki Sloveniji pri Evropskem sodišču za človekove pravice 7. oktobra 2010 predložil pritožnik Pibernik,³¹vzbujajo zaskrbljenost glede nepristranskosti preiskav v primeru zatrjevanega mučenja ali grdega ravnanja policije³². Prosimo vas, da zagotovite podatke o ukrepih, sprejetih, da se domnevnim žrtvam mučenja ali grdega ravnanja zagotovi njihova pravica od takojšnjega in nepristranskega sojenja.

ESČP je 2. 11. 2017 sprejelo sklep (59522/10), v katerem je RS priznala kršitev Konvencije o človekovih pravicah in plačala odškodnino sorodnikom.³³

Glede zaskrbljenosti o nepristranskosti preiskav v primerih zatrjevanega mučenja s strani policije pojasnjujemo, da je bila pristojnost za preiskavo in pregon kaznivih dejanj, katerih so

³¹ Evropsko sodišče za človekove pravice, Janko Pibernik proti Sloveniji (št. 59522/10).

³² Prav tam, 5. in 6. str.

³³ US RS je v drugem postopku razveljavilo delno zavrnitev odškodninskih zahtevkov družine Pibernik s strani rednih sodišč (ključno je bilo vprašanje protipravnosti ravnanja policije), jih vrnilo v ponovno sojenje in ob tem zapisalo: »V odškodninskem postopku je država tista, ki se mora razbremeniti vsakršnega dvoma o tem, da je bilo ravnanje njenih organov skladno s temeljnimi ustavnimi in konvencijskimi zahtevami. Če država ne uspe prepričljivo utemeljiti svojih trditev o zakonitem in dovolj skrbnem ravnanju v okoliščinah posameznega primera, to zadošča za sklep o protipravnosti kot enem od pogojev za odškodninsko odgovornost države.

Obrazložitev izpodbijanih sodb ne vsebuje konkretnih ugotovitev in ocene okoliščin izvedbe hišne preiskave, na podlagi katerih bi bil mogoč sklep, da so policisti ravnali v skladu z načelom uporabe najmanjše potrebne sile in da so izvedbo odrejenega preiskovalnega dejanja dovolj skrbno pripravili in nadzorovali, da bi bilo izključeno vsako predvidljivo tveganje za življenje in zdravje posameznikov. Zato je stališče sodišč, po katerem pritožniki niso uspeli dokazati protipravnosti ravnanja policistov, nesprejemljivo z vidika pravice do povračila škode (26. člen Ustave).« Odločba US RS št. Up-679/12 z dne 16. 10. 2014; Uradni list RS, št. 81/2014 in OdlUS XX, 39.

osumljeni policisti, leta 2007 s Policije na podlagi odločb Ustavnega sodišča RS³⁴ in ESČP³⁵ prenešana na Posebni oddelek pri Vrhovnem državnem tožilstvu RS. Do navedene institucionalne spremembe je prišlo ravno z namenom zagotovitve neodvisne preiskave kaznivih dejanj policistov in uradnih oseb s podobnimi pooblastili. Z ustanovitvijo Posebnega oddelka je ta izključno krajevno in stvarno pristojen za pregon vseh kaznivih dejanj, ki jih storijo uradne osebe, zaposlene v policiji, tudi kaznivih dejanj, ki jih uradne osebe storijo v svojem prostem času in niso v povezavi z opravljanjem uradnih nalog. Policija je dolžna Posebni oddelek obveščati o vseh primerih, ko obstajajo razlogi za sum, da je uradna oseba, zaposlena v Policiji, storila kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti.

Navedeno zagotavlja zadostno institucionalno ločenost, da očitek o morebitni neučinkoviti preiskavi zaradi nepristranskosti ni utemeljen.

Glede zagotavljanja pravice do takojšnjega in nepristranskega sojenja je odgovor podan v okviru točke 15.

17. Ob upoštevanju predhodnih sklepnih ugotovitev odbora (12. odst.) in podatkov države pogodbenice o spremljanju rezultatov izvajanja (CAT/C/SVN/CO/3/Add.1, 6. odst.) prosimo, da zagotovite posodobljene podatke, ločene glede na zagrešeno kaznivo dejanje, etnično pripadnost, starost in spol, o pritožbah v zvezi z mučenjem in grdim ravnanjem, ki naj bi ga domnevno storili uslužbenci organov odkrivanja in pregona, in o povezanih preiskavah, pregonih, obsodbah ter o kazenskih ali disciplinskih sankcijah, uporabljenih po 265. členu Kazenskega zakonika in po drugi ustrezni notranji zakonodaji.

Vprašanje vodenja podatkov o storilcih kaznivih dejanj glede na narodnost in spol ter starost je podrobno pojasnjeno v odgovoru na točko 5.

Tabela 1 prikazuje splošen statistični pregled za naslednja kazniva dejanja: kaznivo dejanje mučenja po 135a. členu KZ-1 (po noveli KZ-1B 265. členu KZ-1) ter druga kazniva dejanja, ki vsebujejo zanke krutega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja (kazniva dejanja po 267. členu KZ-1 oz. 271. členu KZ, ter 266. členu KZ-1 oz. 270. členu KZ po posameznih tožilstvih za obdobje od 1.1.2010 do 17.11.2017:

Tožilstvo/ Dogodek	POSEBNI ODDELEK	SPECIALIZIRAN O DRŽAVNO TOŽILSTVO	OSTALA TOŽILSTVA
OVADBA	18	2	148

³⁴ Odločbi US RS št. Up-555/03 in Up-827/04 z dne 6. 7. 2006, Uradni list RS, št. 78/2006 in OdlUS XV, 92.

³⁵ Matko proti Sloveniji, št. 43393/98 z dne 2. 11. 2006.

REŠITEV OVADBE NA DRUG NAČIN	1		8
ZAHTEVA ZA PREISKAVO		2	4
SKLEP O ZAVRŽENJU OVADBE	20		143
OBTOŽNI AKT	1	2	9
ODSTOP OD KAZENSKEGA PREGONA	1		1
Skupaj rešitve	23	4	165

Tabela 2 prikazuje podatke samo za Posebni oddelek, po posameznih letih. Leta 2016 in 2017 Posebni oddelek ni obravnaval kaznivih dejanj, ki vsebujejo znake krutega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja:

Leto /dogodki	ovadba	Rešitev ovadbe na drug način	Sklep o zavrženju ovadbe	Obtožni akt	Odstop od kazenskega pregona	sodbe		
						Obsodba	Oprostitev	zavrnitev
2010	3		3		1	4	4	1
2011	2		3	1		1	1	6
2012	5		5			1	2	3
2013	2	1	1				2	
2014	1		1					
2015	5		7					

V letih 2006-2014 je bilo izrečenih 5 izrednih odpovedi pogodbe o zaposlitvi, pri čemer je višja stopnja razveljavila 3 odpovedi.

14. člen

18. Prosimo, da zagotovite podatke o ukrepih za popravilo krivic in odškodninah, vključno s sredstvi za rehabilitacijo, ki so jih odredila sodišča, in dejansko rehabilitacijo žrtev mučenja ali njihovih družin, in o žrtvah trgovine z ljudmi od obravnave prejšnjega periodičnega poročila. Ti podatki morajo vključevati število predloženih prošenj, število odobrenih, zneske odrejenih odškodnin in zneske, ki so bili dejansko zagotovljeni v vsaki zadevi.

V RS lahko, glede na določbe X. poglavja ZKP, žrtev kaznivega dejanja med kazenskim postopkom s premoženjskim zahtevkom zahteva odškodnino od storilca.

- Tak zahtevek se obravnava v kazenskem postopku, če se s tem ta postopek ne bi preveč zavlekel.
- Premoženjski zahtevek mora biti podan pri organu, pri katerem se vloži kazenska ovadba, ali pri sodišču, pred katerim teče postopek, pred koncem glavne obravnave na sodišču prve stopnje.
- Sodišče lahko v svoji sodbi prisodi odškodnino v celoti ali deloma in lahko žrtev napoti na pravdo, kjer zahteva preostalo ali morebitno drugo odškodnino. Prav tako lahko sodišče oškodovanca - žrtev napoti na pravdo s celotnim premoženjskim zahtevkom. V praksi so to tudi najpogostejši primeri.

V kolikor oškodovanci (žrtve) ne uveljavljajo premoženjskega zahtevka, kar ga pri predmetnem kaznivem dejanju trgovine z ljudmi praviloma ne, se s strani sodišča ugotovljena premoženjsko pravna korist s sodbo odvzame in vplača neposredno v proračun RS.

Za izplačilo odškodnin žrtvam kaznivih dejanj pa je zakonodajalec v RS sprejel Zakon o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj³⁶. Zakon v 4. členu opredeljuje kdo je upravičenec do odškodnine, v 5. členu definira formalne pogoje in v 6. členu materialne pogoje, v kontekst katerih sodijo tudi žrtve trgovine z ljudmi.

V postopkih prepoznavne in nadaljnega nameščanja žrtev trgovine z ljudmi, ki jih na podlagi pogodbenih razmerij izvajajo organi odkrivanja in pregona ter nevladne in humanitarne organizacije, so žrtve trgovine z ljudmi celovito informirane o pravicah, ki jim gredo iz naslova Oskrbe žrtev trgovine z ljudmi, kot tudi o pravicah in možnostih zahtevanja odškodnin.

V nadaljevanju je podana izkustvena razlaga, zakaj v praksi ne pride do uveljavljanja premoženjskopравnih zahtevkov s strani žrtev trgovine z ljudmi. Kljub omenjenim pravnim možnostim sta do sedaj le dve žrtvi uveljavljali odškodninsko pravni zahtevek in sicer šele v obdobju zadnjih treh let. Konkretni postopek še ni zaključen.

Po navedbah tožilcev, ki delajo na primerih trgovine z ljudmi in po navedbah NVO, je razloge v tem potrebno iskati globlje v naravi žrtve in njenem dožemanju oziroma samo-prepoznavi kot žrtve trgovine z ljudmi. V večini primerov obravnavanih pred slovenskimi sodišči, se žrtev trgovine z ljudmi ne čuti oškodovana, saj se ne prepozna kot žrtev. Medtem ko pa v primerih, kjer se žrtev prepozna kot taka in sodeluje kot priča v kazenskem postopku, je njen interes do odškodnine odklonilen in v nasprotju z naravo osebnega ponosa in dostojanstva.

19. Prosimo, zagotovite podrobne podatke o ukrepih, ki so bili sprejeti za vzpostavitev domače odškodninske sheme za popravilo škode, ki so jo utrpeli »izbrisani« zaradi kršenja njihovih temeljnih pravic, kot je to zahtevala sodba velikega senata Evropskega sodišča za človekove pravice junija 2012. Prosimo vas, da zlasti zagotovite podatke o korakih, ki so bili narejeni v zvezi z odprtimi vprašanji glede določitve pavšalnega zneska odškodnine, ki naj bi bil dodeljen »izbrisanim«, metodi izračuna te odškodnine, pravnem okviru, ki

---

³⁶ Zakon o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj je neposreden prenos Direktive Sveta 2004/80/ES, z dne 29. aprila 2004 o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj.

bo urejal odškodninsko shemo, in o tem, kako bodo določeni upravičenci, kakor je to opredelil Odbor ministrov Sveta Evrope.

RS je v letu 2013 za izbrisane sprejela še poseben zakon, ki ureja povračilo škode, to je Zakon o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva³⁷. Podrobneje je zakon predstavljen v 269. in 270. odstavku Predstavitvenega dokumenta RS (v OZN pod oznako HRI/CORE/SVN/2014).

Tekom zakonodajnega postopka se je krog upravičencev do povračila škode razširil. Poleg izbranih, ki so po izbrisu pridobili dovoljenje za stalno prebivanje ali bili sprejeti v državljanstvo RS, so do povračila škode upravičeni tudi izbrisani, ki so si v RS poskušali urediti status, pa je bila njihova vloga za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje ali za sprejem v slovensko državljanstvo zavržena, zavrnjena ali je bil postopek ustavljen. Z navedeno razširitvijo kroga upravičencev, se je sledilo tudi sodbi Velikega senata ESČP, izdane v zadevi Kurić in priporočilu Odbora ministrskih namestnikov Sveta Evrope. Pri opredeljevanju upravičencev se je sledilo odločitvi Velikega senata ESČP, ko je presojal, kateri od pritožnikov so v zadevi Kurić žrtve zatrjevanih kršitev in jim sam prisodil tudi odškodnino za nepremoženjsko škodo. Po odločitvi Velikega senata ESČP so pritožbe dveh pritožnikov, ki od izbriša dalje na noben način nista izrazila želje prebivati v RS, saj nikoli nista zaprosila za izdajo dovoljenja za prebivanje, neutemeljene, ker nista izkazala zadostnega interesa za svoj položaj in izčrpala vseh notranjih pravnih sredstev v RS, ki so bila na voljo v skladu z veljavno zakonodajo. Posledično jima tudi odškodnine ni prisodil.

Za škodo, ki je izbrisanim nastala zaradi izbriša, zakon ureja pravico do denarne odškodnine in pravico do drugih oblik pravičnega zadoščenja, kot povračilo nastale škode. Namen zakona je omogočiti upravičencem hitro in učinkovito dosego pravičnega zadoščenja, zato določa, da lahko upravičenci uveljavljajo denarno odškodnino v upravnem postopku (v katerem je odškodnina določena kot pavšal in sicer 50 evrov za vsak mesec izbriša in v katerem upravičencu ni treba dokazovati vzročne zveze med izbrisom in nastalo škodo), hkrati pa jim priznava tudi druge oblike pravičnega zadoščenja. Poleg uveljavljanja denarne odškodnine v upravnem postopku pa je upravičencem dana tudi možnost, da lahko denarno odškodnino uveljavljajo tudi v sodnem postopku. Odločitev o tem, v katerem postopku, upravnem ali sodnem, ali obeh, bo uveljavljal plačilo odškodnine, je prepuščena upravičencu. Upravičenec, ki meni, da mu je zaradi izbriša nastala večja škoda, kot bi mu bila priznana v upravnem postopku, lahko odškodnino zahteva v sodnem postopku.

Druge oblike pravičnega zadoščenja omogočajo oziroma olajšujejo dostop do pravic na različnih področjih, na katerih je bilo v praksi ugotovljeno, da bi bile olajšave koristne ali potrebne. Med temi so plačilo prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje, vključitev in prednostna obravnava v programih socialnega varstva, olajšave pri uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, državne štipendije, enako obravnavanje pri reševanju stanovanjskega vprašanja z državljani RS, dostop do izobraževalnega sistema in vključitev in prednostna obravnava v t. i. integracijskih programih (to je programih, ki zagotavljajo hitrejše vključevanje v kulturno, gospodarsko in družbeno življenje RS).

---

³⁷ Uradni list RS, št. 99/13 in 24/18 – odl. US (ZPŠOIRSP)

Odbor ministrov Sveta Evrope za nadzor nad izvrševanjem sodb ESČP je na svojem 1257. zasedanju 25. 5. 2016 sprejel končno Resolucijo v zadevi Kurić in drugi proti Sloveniji. Na podlagi Akcijskega poročila o implementaciji sodb je Odbor ministrov sklenil, da je RS zadostila zahtevam, ki so izhajale iz sodb Velikega senata ESČP z dne 26. 6. 2012 in z dne 12. 3. 2014 in sicer tako glede individualnih ukrepov, ki so se nanašali na pritožnike, kakor tudi glede splošnih ukrepov. S sprejetjem ZPŠOIRSP je RS zadostila zahtevam glede splošnih ukrepov, ki so izhajali iz pilotne sodbe. S tem je Odbor ministrov Sveta Evrope zaključil postopek v zadevi Kurić in drugi proti Sloveniji.

ESČP je 17. 11. 2016 odločilo v zadevi Anastasov in drugi proti Sloveniji (pritožba št. 65020/13). Pritožniki, ki so bili izbrisani iz registra stalnega prebivalstva, so pritožbo na ESČP vložili oktobra 2013. ESČP je pritožbo, ki se nanaša na 212 pritožnikov, umaknilo iz liste zadev in zaprlo postopek pilotne sodbe v zadevi Kurić in drugi proti Sloveniji. Ocenilo je, da so odškodnine za izbrisane v RS ustrezno urejene, kakor tudi izvajanje zakona v praksi. Po oceni ESČP imajo izbrisani, ki so si uredili status (v konkretnem primeru je to 212 pritožnikov), v RS primerne možnosti za povrnitev škode. Vprašanje odškodnin izbrisanim je po oceni ESČP rešeno na nacionalni ravni, ESČP pa tudi ni našlo nobene posebne okoliščine v smislu spoštovanja človekovih pravic, ki bi zahtevala nadaljevanje konkretnega primera.

Ustavno sodišče RS je z odločbo št. U-I-80/16-36, U-I-166/16-28, U-I-173/16-33 z dne 15. 3. 2018, objavljeno v Uradnem listu RS št. 24 z dne 13. 4. 2018, na zahtevo več sodišč, odločilo o ustavnosti 12. člena ZPŠOIRSP, ki omejuje skupno višino denarne odškodnine, ki jo lahko sodišče prisodi v sodnem postopku za škodo, povzročeno z izbrisom (skupna višina denarne odškodnine je omejena do 3-kratnika zneska denarne odškodnine, ki je lahko upravičencu določena v upravnem postopku). Ustavno sodišče je z odločbo 12. člen ZPŠOIRSP razveljavilo, in sicer s takojšnjim učinkom za tiste izbrisane oziroma oškodovance, ki so odškodninske zahtevke vložili pred začetkom uporabe ZPŠOIRSP (to je pred 18. 6. 2014) in katerih zahtevki do tedaj niso bili zastarani, za ostale oškodovance pa je ustavno sodišče zakonodajalcu omogočilo, da v roku 9 mesecev od objave odločbe v Uradnem listu RS sprejme novo zakonsko ureditev, ki bo omogočila individualno presojo položaja posameznega oškodovanca. V kolikor v določenem roku nova zakonska ureditev ne bo sprejeta, bo 12. člen ZPŠOIRSP razveljavljen tudi za ostale oškodovance (to je oškodovance, ki odškodninskega zahtevka niso vložili pred 18.6.2014). Ustavno sodišče pa je z odločbo odločilo tudi, da morajo sodišča do uveljavitve nove zakonske ureditve oziroma najdlje do izteka devetmesečnega roka prekiniti sodne postopke, v katerih so oškodovanci vložili tožbe zoper RS po 10. členu ZPŠOIRSP.

16. člen

20. V zvezi s predhodnimi sklepnimi ugotovitvami odbora (14. odst.) vas prosimo, da zagotovite podatke o:

(a) ukrepih, sprejetih za vzpostavitev strogega nadzora prek pravosodnih organov nad vsemi namestitvami v psihiatrične ustanove in njihovo spremljanje ter zagotovitev, da vse kraje, kjer poteka neprostoVOLjno zdravljenje duševnih bolnikov, redno obiskujejo neodvisna organi za spremljanje, da bi zagotovili pravilno izvajanje obstoječega varstva;

Zakon o duševnem zdravju (ZDZdr)³⁸ med drugim določa, da o vseh neprostovoljnih sprejemih v psihiatrično bolnišnico odloči sodišče. 61. člen zakona določa, da sodišče postopek sprejema brez privolitve začne po uradni dolžnosti, ko prejme obvestilo direktorja psihiatrične bolnišnice o sprejemu osebe, prvi odstavek 59. člena istega zakona pa določa, da direktor psihiatrične bolnišnice o neprostovoljnem sprejemu takoj obvesti sodišče. Sodišče začne postopek sprejema brez privolitve po uradni dolžnosti tudi v vseh primerih, ko na kakšen drug način izve za neprostovoljno hospitalizacijo.

ZDZdr opredeljuje pravico osebe, ki je neprostovoljno pridržana v psihiatrični bolnišnici, do odvetnika v postopkih pred sodiščem (31. člen), opredeljuje pa tudi pravico do posebnega zastopnika pravic osebe na področju duševnega zdravja (12. člen). Prvi odstavek 13. člena med drugim določa, da se pravica do zastopnika pravic osebe na področju duševnega zdravja ne sme omejiti, četrti odstavek 27. člena pa določa, da morajo izvajalci programov in storitev za duševno zdravje omogočiti zastopniku pravic osebe na področju duševnega zdravja dostop do pacienta v vseh prostorih, v katerih se izvaja zdravljenje oziroma obravnava.

RS je z zakonom o ratifikaciji Opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju³⁹ določila, da pristojnosti in naloge državnega preventivnega mehanizma (DPM) izvršuje Varuh človekovih pravic RS, v dogovoru z njim pa tudi nevladne organizacije. DPM od leta 2008 vsako leto opravi 2 do 3 obiske v psihiatričnih bolnišnicah, kjer preverja ravnanje osebja s pacienti v oddelkih pod posebnim nadzorom psihiatričnih bolnišnic in o vsakem obisku pripravi poročilo o svojih ugotovitvah. DPM o svojem delu objavi letno poročilo v tiskani obliki ter na svojih spletnih straneh v slovenskem in angleškem jeziku. V Sloveniji imamo pet samostojnih psihiatričnih bolnišnic in Oddelek za psihiatrijo z Enoto za forenzično psihiatrijo v okviru Univerzitetnega kliničnega centra Maribor. To pomeni, da v RS ni posebnega oddelka pod nadzorom psihiatrične bolnišnice, ki ga v desetih letih delovanja DPM (to je v letih 2008-2018) ne bi že večkrat obiskal. V končnem poročilu o vsakokratnem tovrstnem obisku so razvidne ugotovljene pomanjkljivosti oziroma izboljšave ter dana priporočila za večjo učinkovitost varstva človekovih pravic. DPM posreduje končna poročila pristojnim ministrstvom, ki se do njih opredelijo. V letu 2016 je DPM poleg rednih nadzornih obiskov začel izvajati tudi tematske obiske, kar pomeni, da je izvedel načrtni nadzor nad posameznimi vsebinami, kot na primer: kakovostno preživljanje časa pacientov v oddelku pod posebnim nadzorom psihiatrične bolnišnice v času vikenda.

Ministrstvo za zdravje si na podlagi poročil DPM, kadar opazi, da se določene pomanjkljivosti pojavljajo v več bolnišnicah, dejavno prizadeva, da bi v okviru svojih pristojnosti pripomoglo k odpravi pomanjkljivosti. Tako je Ministrstvo za zdravje na podlagi poročil DPM pozvalo Razširjeni strokovni kolegij za psihiatrijo, da preuči ustreznost strokovnih smernic za uporabo posebnih varovalnih ukrepov in na podlagi te pobude so bile 2018 sprejete nove strokovne smernice.

---

³⁸ Uradni list RS, št. 77/08 in 46/15 – odl. US (ZDZdr)

³⁹ Ur. list RS, št. 114/2006- MP, št. 20 z dne 9. 11. 2006

(b) številu pritožb in pritožb zoper odločbe o prisilni namestitvi v psihiatrične bolnišnice;

Leto 2013

	Število zadev, v katerih je evidentirana odločitev sodišča o sprejemu osebe po ZDZdr	Pritožbe vložene zoper končno odločbo, v zadevah iz drugega stolpca		Število zadev iz tretjega stolpca, v katerih je evidentirana odločitev o pritožbi	Število zadev iz tretjega stolpca, v katerih je evidentirana sprememba ali razveljavitev končne odločbe
		Število zadev, v katerih je evidentirana vložitev pritožbe zoper končno odločbo	Število evidentiranih vloženih pritožb v teh zadevah		
Sklep-pridrzanje dovoljeno	562	44	46	42	3
Sklep-sprejem v oddelek pod posebnim nadzorom	9	2	2	2	0
Sklep-sprejem v varovani oddelek	427	11	15	8	1
Sklep-sprejem v nadzorovano obravnavo	22	2	3	2	0
Sklep-sprejem v nujnih primerih	652	54	60	53	8

Leto 2014

	Število zadev, v katerih je evidentirana odločitev sodišča o sprejemu osebe po ZDZdr	Pritožbe vložene zoper končno odločbo, v zadevah iz drugega stolpca		Število zadev iz tretjega stolpca, v katerih je evidentirana odločitev o pritožbi	Število zadev iz tretjega stolpca, v katerih je evidentirana sprememba ali razveljavitev
		Število zadev, v katerih je evidentirana vložitev pritožbe	Število evidentiranih vloženih pritožb v teh zadevah		

		zoper končno odločbo			končne odločbe
Sklep- pridržanje dovoljeno	716	47	54	44	7
Sklep- sprejem v oddelek pod posebnim nadzorom	21	4	4	4	0
Sklep- sprejem v varovani oddelek	559	29	31	25	4
Sklep- sprejem v nadzorovano obravnavo	26	3	4	3	0
Sklep- sprejem v nujnih primerih	580	51	55	50	7

Leto 2015

	Število zadev, v katerih je evidentirana odločitev sodišča o sprejemu osebe po ZDZdr	Pritožbe vložene zoper končno odločbo, v zadevah iz drugega stolpca		Število zadev iz tretjega stolpca, v katerih je evidentirana odločitev o pritožbi	Število zadev iz tretjega stolpca, v katerih je evidentirana sprememba ali razveljavitev končne odločbe
		Število zadev, v katerih je evidentirana vložitev pritožbe zoper končno odločbo	Število evidentiranih vloženih pritožb v teh zadevah		
Sklep- pridržanje dovoljeno	791	52	56	60	3
Sklep- sprejem v oddelek pod posebnim nadzorom	40	5	5	5	3
Sklep- sprejem v varovani oddelek	788	31	37	36	13
Sklep- sprejem v	40	3	4	6	0

nadzorovano obravnavo					
Sklep-sprejem v nujnih primerih	545	50	58	53	10

Leto 2016

	Število zadev, v katerih je evidentirana odločitev sodišča o sprejemu osebe po ZDZdr	Pritožbe vložene zoper končno odločbo, v zadevah iz drugega stolpca		Število zadev iz tretjega stolpca, v katerih je evidentirana odločitev o pritožbi	Število zadev iz tretjega stolpca, v katerih je evidentirana sprememba ali razveljavitev končne odločbe
		Število zadev, v katerih je evidentirana vložitev pritožbe zoper končno odločbo	Število evidentiranih vloženi pritožb v teh zadevah		
Sklep-pridržanje dovoljeno	677	64	69	59	12
Sklep-sprejem v oddelek pod posebnim nadzorom	27	5	5	5	0
Sklep-sprejem v varovani oddelek	520	39	45	41	11
Sklep-sprejem v nadzorovano obravnavo	42	6	11	7	2
Sklep-sprejem v nujnih primerih	603	72	82	79	14

Leto 2017

	Število zadev, v katerih je evidentirana odločitev sodišča o	Pritožbe vložene zoper končno odločbo, v zadevah iz drugega stolpca		Število zadev iz tretjega stolpca, v katerih je evidentirana	Število zadev iz tretjega stolpca, v katerih je evidentirana
		Število zadev, v katerih je	Število evidentiranih		

	sprejemu osebe po ZDZdr	evidentirana vložitev pritožbe zoper končno odločbo	vloženih pritožb v teh zadevah	odločitev o pritožbi	sprememba ali razveljavitev končne odločbe
Sklep-pridržanje dovoljeno	600	65	77	59	7
Sklep-sprejem v oddelek pod posebnim nadzorom	17	7	8	7	1
Sklep-sprejem v varovani oddelek	463	41	65	44	4
Sklep-sprejem v nadzorovano obravnavo	34	6	6	7	1
Sklep-sprejem v nujnih primerih	677	78	96	84	10

(c) vseh ukrepov, sprejetih v zvezi s pregledom uporabe terapije z elektrošoki (ECT) in vseh drugih terapijah, ki bi lahko pomenile kršitev konvencije, ter o pritožbah zoper uporabo ukrepov, kot so terapija z elektrošoki in psihotropnimi zdravili.

ZDZdr v 9. členu določa, da se posebne metode zdravljenja lahko uporabljajo le izjemoma in pod pogoji, ki jih opredeljuje zakon. Tako opredeljuje izpolnjevanje naslednjih pogojev za elektrokonvulzivno terapijo v petem odstavku 9. člena:

- podana pisna privolitev osebe ali skrbnika,
- podano pozitivno neodvisno mnenje o potrebnosti in posledicah takšnega zdravljenja s strani psihiatra, ki osebe ne zdravi in ni član zdravniškega konzilija,
- ni na voljo nobenih drugih učinkovitih metod zdravljenja za ustrezno zdravstveno oskrbo,
- je to nujno za zdravljenje osebe in
- pričakovana korist odtehta predvidljivo tveganje in obremenitev, ki ju prinaša predlagano zdravljenje.

V RS se elektrokonvulzivna terapija ne izvaja, zato se paciente, ki izpolnjujejo navedene pogoje pošlje v tujino. V letu 2013 je bilo 6 primerov zdravljenja z elektrokonvulzivno terapijo, ki se je izvedlo v Zagrebu, Hrvaška. V letih 2014 in 2015 ni bilo nobenemu pacientu odobreno

tovrstno zdravljenje, v letih 2016 in 2017 pa je bil v vsakem letu 1 pacient, ki je soglašal, napoten na elektrokonvulzivno terapijo, prav tako v Zagreb.

V desetih letih izvajanja ZDZdr nismo prejeli nobene pritožbe glede elektrokonvulzivne terapije, ker pacienta brez njegove pisne privolitve (informed consent) ni mogoče napotiti na tovrstno zdravljenje v tujino, v Sloveniji pa se ta ukrep ne izvaja.

ZDZdr v šestem odstavku 9. člena ureja uporabo psihotropnih zdravil v vrednostih, ki presegajo največji predpisani odmerek. Takšno zdravljenje je dopustno ob izpolnjevanju naslednjih pogojev:

- podana pisna privolitev osebe ali skrbnika,
- ni na voljo nobenih drugih učinkovitih metod zdravljenja za ustrezno zdravstveno oskrbo in
- je to nujno potrebno za zdravljenje osebe.

V nujnem primeru se zdravljenje z uporabo psihotropnih zdravil v vrednostih, ki presegajo največji priporočeni odmerek, lahko začne brez izpolnjevanja navedenih pogojev, vendar je potrebno v enem dnevu od začetka zdravljenja o tem obvestiti direktorja, ki imenuje zdravniški konzilij, ki mora preveriti ustreznost zdravljenja. Zdravniški konzilij je sestavljen iz najmanj treh psihiatrov in najmanj en član konzilija ne sme biti zaposlen v bolnišnici, kjer se oseba zdravi, in pacienta ni zdravil (neodvisni psihiater).

V letu 2013 se zdravljenje z uporabo psihotropnih zdravil v vrednostih, ki presegajo najvišji priporočeni odmerek, v RS ni izvajalo. V letu 2014 se je tovrstno zdravljenje izvedlo petkrat s soglasjem pacientov, v letu 2015 se je izvedlo enkrat, v letih 2016 in 2017 pa se posebna metoda zdravljenja z uporabo psihotropnih zdravil v vrednostih, ki presegajo najvišji priporočeni odmerek ni izvajala.

Zaradi opredelitve postopka in pogojev za uporabo psihotropnih zdravil v vrednostih, ki presegajo najvišji priporočeni odmerek v ZDZdr so na Ministrstvu za zdravje prejeli pobudo, da ponovno razmislijo o takšni ureditvi oziroma o morebitnem vplivu te ureditve na morebitno zdravljenje z več različnimi zdravili, s čimer se izvajalec zdravljenja izogne prekoračitvi najvišjega priporočenega odmerka.

Ministrstvo za zdravje je pristopilo k spremembi ZDZdr in bo v sodelovanju s predstavniki stroke in drugimi deležniki na področju duševnega zdravja preučilo in po potrebi spremenilo 9. člen, ki ureja posebne metode zdravljenja.

21. Ob upoštevanju predhodnih sklepnih ugotovitev odbora (21. odst.) kakor tudi različnih poročil o vztrajni diskriminaciji romske manjšine in odsotnosti učinkovitega spremljanja diskriminacije vas prosimo, da zagotovite podatke o ukrepih, ki so bili sprejeti, da se (a) preuči in poroča o obsegu etnično motiviranih kaznivih dejanj, (b) ugotovijo ključni vzroki ob hkratnem zagotavljanju pravice do zasebnosti in (c) prepoznajo etnično motivirana kazniva dejanja.

Podroben odgovor je podan pod 5. točko. V preteklosti smo pojasnili, tudi z gradivi, da lahko te raziskave neodvisno izvajajo znanstvene ali raziskovalne organizacije ter nevladne organizacije, s tem da nevladne organizacije niso odkrile diskriminacije pripadnikov ali pripadnic romske skupnosti pri obravnavanju glede kaznivih dejanj.

Policija že vrsto let zaznava problematiko bega otrok v druge družinske skupnosti in je že tudi v preteklosti izvajala aktivnosti za uspešnejšo obravnavo primerov. O problematiki so bili obveščeni tudi policisti, ki so prejeli tudi usmeritve in priporočila za delo v teh primerih. V okviru Generalne policijske uprave je stalna delovna skupina za delo policije v večkulturni skupnosti s ciljem izboljšanja tovrstnih postopkov. Z Uradom za narodnosti, ki je prevzel koordinacijo aktivnosti smo prepoznali pomembnost medinstitucionalno povezovanje za preprečevanje in obravnave posameznih primerov prezgodnjih ter prisilnih porok. Urad vlade je tudi nosilec ukrepa za Rome 2017-2021 z delovnim naslovom: Priprava protokola v postopkih obravnave primerov zunajzakonskih skupnosti z mladoletnimi osebami. Predstavnik policije konkretno iz Centra za raziskovanje in socialne veščine, Policijske akademije, Generalna policijska akademija po dogovoru s Centrom za izobraževanje v pravosodju za zaposlene pravosodju izvaja predavanja (za sodnike in tožilce). Predavanja imajo delovni naziv: Izzivi pri delu z romsko skupnostjo ter njene posebnosti. Predstavniki policije so aktivno sodelovali na nacionalnem posvetu glede omenjene problematike, ki je bil podlaga za izvedbo regijskih posvetov: Begi mladoletnih oseb v škodljiva okolja-t.i. prezgodnje poroke romskih otrok in Skupaj smo uspešnejši-Prisilne poroke romskih otrok. Predavanja, delavnice vsebujejo tudi tematiko prepoznavanja in razumevanja romske kulture in posledično tudi razumevanje etnično motiviranih kaznivih dejanj.

22. Glede na podatke, predložene odboru, je slovenska policija julija 2011 začela preiskavo o pojavu plakatov z geslom Gypsies Raus (Cigani ven) in neonacističnih simbolih v Lendavi ter zaradi kaznivega dejanja prijela tri mlade moške. Prosimo, zagotovite podatke o (a) razvoju te zadeve in (b) ukrepih, sprejetih proti vsem oblikam nasilja nad romsko skupnostjo in njene diskriminacije.

Pri preiskavi primera pojava plakatov z napisom »Cigani raus« v Lendavi je policija aktivno pristopila k preiskovanju okoliščin suma storitve kaznivega dejanja Javno spodbujanje sovraštva, nasilja ali nestrpnosti po prvem odstavku 297. člena KZ-1, ter zaradi suma storitve omenjenega kaznivega dejanja na Okrožno državno tožilstvo v Murski Soboti podala kazensko ovadbo zoper tri osebe (dve sta bili mladoletni). V obravnavani zadevi je policija vložila ovadbo zoper dva mladoletnika zaradi kaznivega dejanja javnega spodbujanja sovraštva, nasilja ali nestrpnosti po 297. členu KZ-1 in enega polnoletnika zaradi storitve pomoči pri citiranem kaznivem dejanju. Zoper polnoletno osebo je bila izrečena sodba o kaznovalnem nalogu, v kateri je bila osumljencu izrečena pogojna obsodba z 2 mesecema zapora in preizkusno dobo enega leta. Zoper oba mladoletnika pa smo izvedli postopek odloženega pregona. Mladoletnikoma je tožilec naložil opravljanje dela v splošno korist. Oba mladoletnika sta nalogi izvršila, tako da je državni tožilec kazensko ovadbo zoper oba mladoletnika zavrnil.

Policija z namenom prizadevanja k čim boljšemu razumevanju z romsko skupnostjo izvajanja projekta z naslovom »Osveščanje javnih uslužbencev, Romov in širše javnosti z namenom

preseganja ovir in izboljšanja kakovosti sobivanja – SKUPA-J«, ki je bil prijavljen v okviru razpisov Evropske komisije (DG Justice) iz programa »PROGRESS (2007-2013).

Namen projekta je:

- preko osveščanja in izobraževanja javnih uslužbencev, ki delajo z Romi, pripadnikov romske skupnosti in širše javnosti doseči boljše razumevanje kulturnih razlik ter preseči stereotipe in predsodke;
- nadgraditi in razvijati obstoječe politike za odpravo diskriminacije Romov in promocijo njihove enakosti, pospešiti širjenje informacij o evropski in nacionalni politiki in zakonodaji s področja nediskriminacije Romov;
- združiti več dobrih praks na področju vključevanja romskih otrok v šole, osveščanja in krepitve vloge romskih žensk.

Na območjih prebivanja romske etnične skupnosti se za javne uslužbence izvajajo delavnice za prepoznavanje in preprečevanje nestrpnosti s posebnim poudarkom pridobitve socialnih veščin in prepoznavo pojmov kot so predsodki, stereotipi, ksenofobija itd. Za javne uslužbence, ki delajo s pripadniki romskih skupnosti, je poznavanje osnov romskega jezika izjemno koristno, saj lahko s tem premostijo marsikatero komunikacijsko pa tudi družbeno oviro. V sodelovanju s predavatelji in govorniki, ki jim je romski jezik materni, se javnim uslužbencem predstavi osnove sporazumevanja v romskem jeziku, najpomembnejše in najbolj pogosto uporabljane besede ter besedne zveze itd. V okviru projekta je že bilo izvedenih šest tečajev osnov romskega jezika in sicer za uslužbence CSD in policiste iz območij prebivanja romske skupnosti. V okviru projekta je bila v enem izmed romskih naselij na Dolenjskem postavljena mobilno učilnico, ki je opremljena z igračami in didaktičnimi materiali ter tehnično opremo. V njej delujeta dve vzgojiteljici, ki skozi igro učita romske otroke slovenskega jezika⁴⁰.

Policija z letnim načrtom na leto 2017 izvaja usposabljanja policistov in usposabljanja drugih javnih uslužbencev, ki se v okviru svojih pristojnosti srečujejo s pripadniki romske skupnosti. Omenjeni nalogi policije sta preneseni iz nacionalnega programa ukrepov za Rome za obdobje 2016 - 2021.

V prvih deset mesecih je Policija opravila naslednje aktivnosti za uresničevanje načrtovanih nalog v letnem načrtu:

- Opravljena so bila usposabljanja za 149 policistov,
- Opravljena so bila 4 usposabljanja za javne uslužbence, ki se v okviru svojih pristojnosti srečujejo ter delujejo s predstavniki romske skupnostim, in sicer usposabljanja v Pomurju (delavci CSD, šole, lokalnih skupnosti,...ipd.), v občini Ribnica (delavci CSD, šole, lokalne skupnosti, občinskega redarstva,...ipd.), učitelje Osnovne šole v Šentjerneju in delavce CSD z območja PU Nova Gorica. Skupno se je usposabljanj udeležilo 104 javnih uslužbencev.

---

⁴⁰ Podrobne informacije in aktivnosti projekta SKUPA-J so objavljene tudi na spletni strani Policije oziroma na spodnjem linku:
<http://www.policija.si/index.php/component/content/article/216-projekti/71995-projekt-skupaj-za-krepitev-integracije-romskih-skupnosti>

Usposabljanja potekajo po verificiranem programu Policijske akademije »Zavedanje stereotipov, obvladovanje predsodkov in preprečevanje diskriminacije pri delu v multikulturnih skupnostih«

Policija bo tovrstne aktivnosti izvajala celotno obdobje trajanja nacionalnega programa ukrepov za Rome do leta 2021.

Sprejem Nacionalnega programa ukrepov Vlade RS za Rome za obdobje 2017-2021

Na podlagi Zakona o romski skupnosti v RS⁴¹ je Vlada maja 2017 sprejela Nacionalni program ukrepov za Rome za obdobje 2017–2021 (NPUR 2017–2021). Cilja NPUR 2017–2021 sta izboljšanje položaja in pospeševanje socialne vključenosti ter zmanjšanje socialne izključenosti pripadnic in pripadnikov romske skupnosti na vseh tistih področjih, za katera se na podlagi dosedanjih izkušenj državnih organov, občin, romske skupnosti in organizacij civilne družbe ocenjuje, da je to potrebno. Ukrepi segajo na različna področja družbenega življenja, s poudarkom na dvigu izobrazbene ravni, zmanjšanju brezposelnosti, izboljšanju zdravstvenega varstva, izboljšanju bivanjskih razmer, odpravi predsodkov, stereotipov in diskriminacije, ohranjanju romske kulture, jezika in identitete ter spodbujanju informativne in založniške dejavnosti romske skupnosti. V okviru NPUR 2017-2021 so predvideni tudi ukrepi na področju ozaveščanja in boja proti diskriminaciji, med njimi aktivnosti usposabljanja javnih uslužbencev, ki v okviru svojih pristojnosti delajo s pripadnicami in pripadniki romske skupnosti, aktivnosti za ozaveščanje policistov in drugih delavcev Policije za delo v romski skupnosti in aktivnosti izvajanja policijskega dela v skupnosti.

Urad Vlade RS za narodnosti (UN) opravlja tudi nalogo nacionalne kontaktne točke za vključevanje Romov v RS in je v tej vlogi v letu 2017 izvajal 12-mesečni projekt⁴² »*Krepitev nacionalnega posvetovalnega procesa v Sloveniji z vzpostavitvijo Nacionalne platforme za Rome (SIFOROMA)*«. Namenjen je bil krepitvi že obstoječega posvetovalnega procesa, ki poteka v okviru Komisije Vlade RS za zaščito romske skupnosti. V prvem letu projekta je bil fokus Nacionalne platforme za Rome na tematiki urejanja bivanjskih razmer na lokalni ravni, in sicer je delo potekalo v Mestni občini Novo mesto. Z informacijo o opravljenem delu in rezultatih projekta sta bila seznanjena Komisija Vlade RS za zaščito romske skupnosti in Vlada RS. Delo se nadaljuje tudi v letu 2018, in sicer s projektom »*Krepitev nacionalnega posvetovalnega procesa v Sloveniji preko nadaljevanja in nadgradnje dela Nacionalne platforme za Rome (SIFOROMA2)*«. V okviru projekta in NPUR 2017–2021 se bo še nadalje krepilo sodelovanje med lokalno in državno ravni ter nudilo podporo medinstitucionalnemu sodelovanju na lokalni ravni, oblikovanju konkretnih lokalnih akcijskih načrtov za integracijo Romov in kakovostnejšemu delu predstavnikov romske skupnosti v občinskih svetih.

23. Glede na podatke, predložene odboru, je bil osnutek Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, ki prepoveduje telesno kaznovanje otrok doma, zavržen z referendumom. Glede na to prosimo, da opišite, katere alternativne ukrepe je država

---

⁴¹ Uradni list RS, št. 33/07; v nadaljevanju: ZRomS-1

⁴² Projekt je potekal od 1. 8. 2016 do 31. 7. 2017.

pogodbenica sprejela za preprečitev, preganjanje in kaznovanje vseh oblik nasilja v družini nad otrokom.

V Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju nasilja v družini – ZPND-A⁴³, z dne 4. 11. 2016 je bil dodan nov člen, in sicer 3.a člen, ki definira telesno kaznovanje otrok in ga tudi prepoveduje. Telesno kaznovanje otrok je vsako fizično, kruto ali ponižujoče kaznovanje otrok oziroma vsako dejanje, namenjeno kaznovanju otrok, ki ima elemente fizičnega, psihičnega ali spolnega nasilja ali zanemarjanja kot vzgojne metode.

24. Ob upoštevanju predhodnih sklepnih ugotovitev odbora (13. odst.) kakor tudi več primerov pred Evropskim sodiščem za človekove pravice (ESČP) v zvezi s pritožbami glede razmer med prestajanjem kazni v slovenskih zaporih in vztrajnih poročil o prenatrpanosti vas prosimo, da zagotovite posodobljene podatke o:

(a) nedavnih ukrepov za usklajevanje razmer na krajih odvzema prostosti s Pravili o minimalnih standardih za ravnanje z zaporniki in tudi z drugimi ustreznimi mednarodnimi standardi, predvsem z namenom zmanjšati prenatrpanost zaporov, razširiti oblike pridržanja, ki ne vključujejo zapora, ter zagotoviti ustrezne namestitve in psihosocialno pomoč za pridržane osebe, ki potrebujejo psihiatrični nadzor in zdravljenje, in

URSIKS težave povezane s prezasedenostjo v določenih zavodih za prestajanje kazni zapora rešuje s premeščanjem zaprtih oseb iz zavodov, ki so bolj zasedeni, v manj zasedene. Vzpostavljena je dnevna evidenca zasedenosti v posameznih zavodih z namenom takojšnjega odziva v primeru povečanega števila zaprtih oseb na posamezni lokaciji in potrebne preместitve.

Vezano na reševanje prezasedenosti je bilo spremenjeno Navodilo o razporejanju in pošiljanju obsojencev na prestajanje kazni zapora v zavode za prestajanje kazni zapora⁴⁴. In sicer tako, da razbremenjuje prezasedene lokacije.

Psihiatrično zdravljenje zaprtih oseb:

RS ima od leta 2012 v okviru Univerzitetnega kliničnega centra Maribor Enoto za forenzično psihiatrijo, ki je organizirana skladno z evropskimi smernicami. S tem je RS dobila sodobno bolnišnico, v kateri se izvaja forenzično psihiatrično zdravljenje po najzahtevnejših strokovnih načelih.

(b) ukrepov, sprejetih za preiskavo in preprečevanje samomorov na krajih odvzema prostosti in izsledkih takih preiskav, če so na voljo.

---

⁴³ Uradni listu RS, št. 68/16

⁴⁴ Uradni list RS, št. 78/00, 44/03, 86/04, 127/06, 7/07, 112/07, 25/08, 121/08, 66/09, 34/10 in 10/11

Aktivnosti in ukrepi za preprečevanje samomorov v zavodih za prestajanje kazni zapora in v prevzgojnem domu:

Na podlagi analize stanja in ob upoštevanju tujih dobrih praks je bila decembra 2003 sprejeta »Strategija preprečevanja samomorov«, ki je bila leta 2012 dopolnjena. Sistematično smo pričeli usposablјati osebje zaporov za prepoznavanje znakov samomorilne ogroženosti in nudenje ustrezne pomoči.

Iz primerjave podatkov, po analizi izhaja, da je delež samomorov po uvedbi strategije v letu 2004 trikrat manjši kot v predhodnem obdobju. Povprečni koeficient za obdobje 1995-2003 znaša 34,97 samomorov na 10.000 zaprtih oseb, za obdobje 2004-2017 pa 11,10. Ravno tako je upadlo število poskusov samomorov in samopoškodb.

V letu 2011 sta bila dokončana dva samomora, letu 2012 trije, samomorov v letu 2013 in v letu 2014 ni bilo. V letu 2015 beležimo tri samomore, v letu 2016 samomorov ni bilo. V letu 2017 beležimo 1 samomor. Od teh devetih primerov so imele štiri osebe status obsojenca, pet je bilo pripornikov. Zadnji samomor pridržane osebe se je zgodil leta 2007.

Druga vprašanja

25. Prosimo, da zagotovite posodobljene podatke o ukrepih, ki so bili sprejeti za odziv na kakršne koli teroristične grožnje, in opišete, ali in kako ti protiteroristični ukrepi vplivajo na varstvo človekovih pravic v zakonodaji in praksi ter kako je država zagotovila, da so ti ukrepi v skladu z njenimi obveznostmi po mednarodnem pravu, zlasti s konvencijo, v skladu z ustreznimi resolucijami Varnostnega sveta, zlasti resolucijo 1624 (2005). Prosimo, da opišete ustrezno usposabljanje, ki so ga bili deležni uslužbenci organa pregona; število in vrste oseb, obsojenih po taki zakonodaji; pravna jamstva in sredstva, ki so na voljo osebam, proti katerim se izvajajo protiteroristični ukrepi, v zakonodaji in praksi; ali obstajajo pritožbe zoper nespoštovanje mednarodnih standardov in rezultat teh pritožb.

Pri odzivanju na nevarnosti terorizma in dodatne sodobne izzive RS izhaja iz potrebe po ustreznem sorazmerju med učinkovitostjo in spoštovanjem temeljnih pravic in svoboščin. RS je tako z novelo KZ-1E dodatno inkriminirala nekatere pojavne oblike, kot so opredeljene s Protokolom Sveta Evrope h Konvenciji o preprečevanju terorizma in Direktivo EU o boju proti terorizmu (npr. Potovanje z namenom terorizma). RS je sicer omenjeni Protokol podpisala dne 22. oktobra 2015, tudi sicer pa je tako pri oblikovanju Protokola kot tudi Direktive aktivno zastopala načelo zakonitosti v kazenskem pravu ter princip *ultima ratio*.

Slovenska policija prepozna boj proti terorizmu kot prioriteto. RS v mednarodnem okolju nastopa kot enakovreden partner, uveljavljanje protiterorističnih politik pa temelji v prvi vrsti na strogem in doslednem spoštovanju človekovih pravic in svoboščin. Pri tem, ob razvoju lastnih praks, upošteva na mednarodni ravni uveljavljene dobre prakse, ki jih sprotно implementira na nacionalno raven. V ta namen so za lokalno raven policije, policiste in kriminaliste, ki se kot taki na terenu prvi srečujejo s problematiko, pripravljene različne usmeritve za zgodnje odkrivanje in preprečevanje sumov s terorizmom povezanih kaznivih

dejanj. Osrednja pozornost je namenjena odkrivanju in preprečevanju nasilne radikalizacije in novačenja za namen terorizma.

Na letni ravni, odvisno od problematike, organiziramo več usposabljanj. Ta so nivojsko usmerjena. Izvajamo usposabljanja za t. i. multiplikatorje, ki nato na lokalno raven policiji prenašajo dobre prakse in izvajajo usposabljanja. Zanje je bilo izobraževanje izvedeno v februarju 2015. Izvedli smo več usposabljanj v sklopu strokovnih posvetov vodstva policijskih postaj s področja splošnih policijskih nalog. Zadnja usposabljanja so potekala v času med januarjem in marcem 2015. Pri izmenjavi praks in izkušenj tesno sodelujemo z drugimi, na nacionalni ravni pristojnimi deležniki. Policistom so bile predstavljene vsebine, ki se nanašajo na pravočasno prepoznavanje in odkrivanje nasilne radikalizacije in novačenja za namen terorizma. Pri tem se policija povezuje z lokalno skupnostjo in drugimi na nacionalni ravni pristojnimi deležniki. Osnovno sporočilo je, da je policija partner v družbi, ki pomaga iskati razloge za nastanek nasilne radikalizacije.

Policija je bila pobudnik ustanovitve nacionalne platforme za Radicalisation Awareness Network. S tem se k obravnavanju te problematike zavežejo tudi drugi deležniki, zasebni sektor in nevladne organizacije. Policija in obveščevalni sektor v boju proti terorizmu ostajata pomemben partner, vendar pa zadnji v vrsti.

Na spletu - intranetna stran policije – so policistom na voljo vsebine, ki so v pomoč pri razumevanju vseh vrst nasilne radikalizacije. Na voljo je tudi poseben priročnik za t. i. first line police officer-je, ki se s tem srečajo prvi na terenu.

RS se zaveda, da na grožnjo terorizma ne moremo odgovoriti le z nacionalne ravni. Potreben je, na mednarodni ravni, usklajen nastop. Zato je RS na ravni EU predlagala izvedbo t. i. Western Balkan Counter Terrorism Iniciativo, ki jo trenutno podpira 16 držav članic EU ter Evropska komisija. Gre za unikaten pristop, ki bo omogočil komplementaren in integrativen pristop pri oblikovanju prihodnjih protiterorističnih politik v regiji Zahodnega Balkana. Iniciativa bo imela poseben akcijski načrt, ki bo vseboval prioritete aktivnosti, s katerimi se strinjajo tudi same države Zahodnega Balkana. Prednost iniciative je, da ne bo več podvajanja in t. i. posameznih poskusov izvajanja projektov, ki so med seboj izključujoči, njihova številčnost pa šibi strukture držav Zahodnega Balkana.

Splošni podatki o drugih ukrepih in razvoju v zvezi z izvajanjem konvencije v državi članici

26. Prosimo, da zagotovite podrobne podatke o kakršnih koli pravnih, upravnih, sodnih ali drugih ukrepih, sprejetih od obravnave prejšnjega poročila, s katerimi se izvajajo določila konvencije ali priporočila odbora. To lahko vključuje institucionalni razvoj, načrte in programe, vključno z dodeljenimi viri in statističnimi podatki ali kakršnimi koli drugimi podatki, ki se državi pogodbenici zdijo ustrezni.

RS v mednarodnih forumih podpira prizadevanja za popolno odpravo mučenja in drugih krutih, nečloveških ali poniževalnih kazni ali ravnanja, vključno s prizadevanji za globalno odpravo smrtnih kazni. Obenem se trudi prispevati k naporom za rehabilitacijo in pomoč žrtvam. Leta 2009 je RS Prostovoljnemu skladu OZN za pomoč žrtvam mučenja (United Nations Voluntary

Fund for Victims of Torture) namenila prostovoljni prispevek (11.500 EUR). Prostovoljne prispevke občasno namenja tudi Skladu za pomoč žrtvam (Trust Fund for Victims) zločinov, ki sodijo v jurisdikcijo Mednarodnega kazenskega sodišča (International Criminal Court), torej vojnih zločinov, zločinov zoper človečnost in genocida, in sicer v letu 2009 (15.000 EUR), v letu 2013 (15.000 EUR) in v letu 2017 (10.000 EUR). RS se obenem v mednarodnih forumih posebej angažira za enakost med spoloma in pravice žensk; v tej luči je leta 2009 prispevala (11.500 EUR) v Sklad OZN za odpravo nasilja nad ženskami (UN Trust Fund to End Violence against Women).

RS želi z vidika pristojnosti odbora izpostaviti še novelo Zakona o nalogah in pooblastilih policije ZNPPol-A (Uradni list RS, št. 10/17), ki je v slovenski pravni red vpeljala novo prisilno sredstvo – električni paralizator. Njegova uvedba je povezana z izkušnjami iz prakse, ki kažejo na to, da policisti nimajo na voljo prisilnega sredstva, s katerimi bi lahko z varne razdalje obvladali osebo, ki se aktivno upira ali napada z nevarnim sredstvom.

Uporaba električnega paralizatorja je torej (sledeč priporočilom Evropskega odbora za preprečevanje mučenja in nehumanega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja - CPT) predvidena v dveh primerih, in sicer, če policisti ne morejo drugače:

- obvladati aktivnega upiranja ali napada z orožjem ali drugimi nevarnimi predmeti (pri čemer mora biti izpolnjen še pogoj ogroženosti življenja)
- preprečiti samopoškodovanja (pri čemer mora biti izpolnjen še pogoj neposredne nevarnosti za nastanek hude telesne poškodbe ali hujše posledice za osebo).

Hkrati je poleg navedenih pogojev predvidenih še nekaj varovalk, ki naj bi zagotavljale transparentno, strokovno in sorazmerno uporabo električnega paralizatorja, na način, da bodo posledice njegove uporabe čim manjše oziroma čim prej odpravljene.